

Pie kooperatīvās sabiedrības **Mežsaimnieks Alsungā** pieredzes apmaiņā viesojies pussimts meža īpašnieku no Zviedrijas lielākā kooperatīva **Sodra**.

→ 10. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEĪ

Kurzemnieks

Pirmdiena, 2019. gada 30. septembris

Nr. 112
(11 494)

Cena
0,68 eiro

Ķirbji būs tirgū un labdarībai

17. Padures mazpulka dalībnieki savā lauciņā *Mūsu zeme* noņēmuši labu ķirbju ražu.

Padures mazpulkā ar ķirbi cīnās Justīne Peskova, emocionāli iedvesmo vadītāja Irita Riķīte.

Vadītāja Irita Riķīte skaidro, ka to iecerēts pārdot Hercoga Jēkaba gadatirgū, ziedot labdarībai, kā arī pagatavot pašiem. „Kad noņēmām ražu, pēc tam taisījām ķirbīšus ar citronu un ingveru. Bērniem garšoja, viņi ņēma pa burciņai arī uz mājām,” teic I. Riķīte.

Savu zemīti līdzās uzņēmumam *Amazona* Padures mazpulki apsaimnieko kopš 2012. gada pavasara, kad tika slēgts trīspusējs līgums starp mazpulcēniem, uzņēmumu un zemnieku saimniecību *Upeskalni AB*. Laukā augušas dažādas kultūras, bet šogad tas bija

atvēlēts tikai ķirbjiem.

I. Riķīte stāsta: kopš Padurē nav skolas, nodarbinātības ar mazpulcēniem notiks vienu reizi mēnesī sestdienās Deksnē. Pieteikušies arī astoņi piecus un sešus gadus veci bērni, kuri Deksnē iet pirmsskolas grupiņā, bet pārsvarā mazpulcēni ir padurnieki, kuri mācās Kuldīgā. Iepriekš mazpulcēnus vadīja I. Riķītes mamma Vīgra Leismane. Kopā ar viņu katru vasaru bērni savā zemē strādāja reizi nedēļā. I. Riķīte atzīst, ka turpmāk darbošanās notiks retāk, viņas iecere ir pašai bērnu vietā nedarīt,

bet mudināt, lai mazpulcēni vairāk iesaista ģimenes. „Pērn mums bija kopīgi projekti – audzējām ķirbjus un istabas augus, bet šogad lielajiem būs katram savs. Mazajiem skatīšos, cik kurš spēj, bet kāds projektiņš noteikti būs. *Mūsu zemi* sadarbības partneri uzars. Kad būšu noskaidrojusi bērnu spējas un intereses, domāsim, ko tur stādīt.”

Inguna Spuleniece
Lāsmas Reimanes foto

Koprades telpā **Metro Coworking** norisinājās pirmā apkaimes darbnīca.

Kuldīgas kopienā satikās vairāk nekā desmit interesentu, un tika nolemts kopā spēkiem īstenot vairākas ieceres.

→ 6. lpp.

„Politikā jādromā par progresīvā ienākuma nodokļa ieviešanu, lai nabadzīgākajiem paliek vairāk,” rosina Pīters Dēls. Viņš un sieva Jolanta pirms četriem gadiem no Dānijas pārcēlušies uz dzīvi Kuldīgā.

→ 4. lpp.

„Sākumā mums zālē bija pat mazāk cilvēku nekā te jums. Puse zāles bija aizvilkta ar aizkaru, lai tukšums nešokētu ne aktierus, ne skatītājus,” Skrundas pagasta Jaunmuižā tiekoties ar iedzīvotājiem, par Jaunā Rīgas teātra sākumu saka **aktieris Vilis Daudziņš**.

→ 7. lpp.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Kuldīgas biznesa inkubatora paspārnē darbojas gan arborists, gan pāru spēļu veidotāji.

→ 5. lpp.

Trešdien, 2. oktobrī:

- Kā Miķeļdienu Alsungā nosvinēta.
- Breksits bez vienošanās – kas mums jāzina.
- Roberts Trops Helsinkos pēta kosmosu.
- Kādi plāni šosezon florbola komandai *Kuldīga*.
- Kas jauns Laidu pagastā.

9 771407 975024 40
ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Kam ticēt?

Daina Tafelberga,
tālrunis 63350567,
daina.tafelberga@kurzemnieks.lv

Tā jājautā gandrīz pēc katra raksta par mežiem un saimniekošanu tajos. Nesen staigāju kopā ar Latvijas Meža īpašnieku biedrības konkursa *Sakoptākais mežs* vērtēšanas komisiju pa mežu Maņģenē, kurš ticis finālā. Komisijā bija gan mežsaimniecības speciālisti, gan kultūras, izglītības, ārstniecības un citu ar tautsaimniecību maz saistītu nozaru pārstāvji. Meža īpašumā bija gan jaunas audzes, gan cirsmas, un žūrija bija vienprātis: skaists dabas un cilvēka kopīgs roku darbs.

„Skaists esot ar dziļāku jēgu – labs un noderīgs.”

Tikko YouTube noskatījies filmu *Dabas skaitītāji*, kas stāsta par vērienīgo dabas skaitīšanas projektu Latvijā ar mērķi atrast līdzsvaru starp saimniekošanu un dabas aizsardzību. Ilggadējs mūspuses mežsaimnieks, arī vides aktivists Kārlis Blūms feisbukā to komentējis: „Informatīvi labs materiāls tiem, kam patīk šīs lietas. Diemžēl darvas karote to meža īpašnieku lauciņā, kuriem mežs nav tikai prieks un meditācija, bet saimnieciskā darbība un ienākumu avots.” Noskatieties arī jūs to 55 minūšu filmiņu, kurā septiņas minūtes veltītas mežam! Iespējams, arī jums mieru neliks jautājums, kā tad ir pareizāk – ļaut, lai viss aiz-

aug, savairojas ne tikai vecus kokus mīlošās aizsargājamo putnu sugas, biotopi, dzīvotnes zaķīšiem un citiem zvēriņiem, bet arī visādi mošķi, vai arī ar modernām tehnoloģijām, no zviedriem pārņemtām metodēm, neatmetot latviešu senču gudrību, izkopt savu īpašumu. Savai dienīšai maizei un nākamajam paaudzēm. Maņģenes meža saimniece Ilga Sedliņa atzina, ka trakajos laikos, kad Latvijā viss bruka, no vectēva mantotais mežs ļāvis pabarot un izskolot bērnus. Tagad viņa turpina to kopt, lai skaistu atstātu saviem mantiniekiem. Filmā uzsverts, ka Latvijā vairāk nekā pusi teritorijas klāj meži, bet lielākā daļa tiek apsaimniekoti, tāpēc dabisko paliek arvien mazāk. Tas neesot labi. Dabas skaitītāja Sandra Ikauniece norāda, ka latviešiem ir vārds *smuks* un *skaists*. Smuks esot tāds sakopts un kā ar banti apsiets sunītis vai apcubināts rožu dārzs. Bet skaists esot ar dziļāku jēgu – labs un noderīgs. Savukārt tautsaimniecības lietpratējs, viens no lielākajiem mežu īpašniekiem filmā teic, ka *zaļie* mežam ir bīstamāki par ugunsgrēku. Es noteikti esmu pret mežu izciršanu. Tomēr nedomāju, ka apsaimniekotos mežos vairs nav ne putnu, ne zvēru. Zviedrijā vilku esot maz. Latvijā vēl ir. Pirms kādiem gadiem Nīkrācē pelēči uzmetās govju baram. Laikam zaķīšus jau iepriekš bija notiesājuši. Vietējie mednieki ņēma plintes un gāja atmedīt lauksaimniecības aizsardzības nolūkos. Vai tas bija labi?

LASĪTĀJS IESŪTA

Kilogramu smags tomāts

Tomāti-milži, no kuriem lielākais sver kilogramu, šogad izaudzguši padurnieku Indras Visockas un Māra Bauera ģimenē.

Tomātu raža ik gadu padodoties ļoti laba, bet šogad uz viena auga – pat pārsteidzoša: „Šoruden tie nogatavoja vēl, tādēļ vēl ir siltumnīcā, un nezinu, cik sver pārējie milži, bet

noplūktais ir kilogramu smags. Stādus dabūju no *Mamma mammai fonda*, arī viena pažiņa iedeva, tādēļ šķirni nezinu. Audzējām tāpat kā citus gadus – zem stādiem likām mēslus un olu čaumalas. Vasarā, kad ir laiks, aplaistījām, bet pārāk daudz nenonēmāmies.”

Jolanta Hercenberga
Indras Visockas arhīva foto

MUMS ZVANA

Pārskatīs, cik bieži

„Dzīvojam Ventspils ielā un redzam, ka bijušās Kuldīgas pamatskolas sētā visu vasaru, arī tagad, atkritumu mašīna brauc divas reizes nedēļā – otrdienās un piektdienās,” satraucas kuldīdznieki.

Savulaik, kad ēkā vēl bija pirmsskolas vecuma bērni, arī daži nomnieki, tik bieža braukšana pēc atkritumiem šķitusi attaisnojama, bet tagad, kad bērnu tur vairs nav, iedzīvotāji uzskata šādu braukāšanu par lieku naudas

šķērdēšanu. „Vai pie pašvaldības īpašuma var braukt pēc atkritumiem, cik vēlas? Kādēļ tad privātajiem noteiktas tik stingras prasības, lai pieteiktu konteineru izvešanu un samazinātu biežumu?” jautā zvanītāji.

Atkritumu apsaimniekotājs ir uzņēmums *Kuldīgas komunālie pakalpojumi*. Tā vadītājs Pēteris Gobzemis solīja grafiku un apjomu pārskatīt: „Īrnieki šajā mājā mums mainās. Gada sākumā braucām retāk, bet parā-

dījās īrnieki, un radās vajadzība konteinerus izvest biežāk. Tas ir ikdienas process – pie sabiedriskām iestādēm vajadzību pārskatīt.” Viņš skaidro, ka, piemēram, ir tādi veikali, pie kuriem nav vietas daudziem konteineriem, tad mašīnas brauc biežāk. Katra situācija atšķiras, bet šajā gadījumā noteikti tiks pievērsta uzmanība.

Inguna Spuleniece

LASĪTĀJS VĒRĪGS

Vēl nav pabeigts

Autovadītāji ievērojuši, ka Kuldīgā jau rekonstruētajā Jelgavas ielas daļā (pie veikala *Labais*) iegrimumas kontrolakas – tās ir zemākas par bruģa līmeni.

SIA *SC Kuldīga* valdes priekšsēdis Jānis Jansons skaidro, ka posms nav pabeigts. Būvnieki steigušies uzlikt bruģi, lai ātrāk palaistu satiksmi, tostarp iedzīvotāji varētu piekļūt savām mājām. Kontrolakas vēl tiks regulētas un līmeņotas. Tas ir normāls process, jo tikko nobrūģēta iela var ar laiku sēsties, un tad akas ir par bruģi augstākas.

Vēl kuldīdznieki jautā, vai būtu iespējams ar zīmēm vai

citādā veidā jau iepriekš norādīt, pēc cik metriem iela tālāk nav vairs izbraucama. Šobrīd esot tā, ka daudzi atdurās pret pēkšņu pārrāvumu, mokās, mēģinot apgriezties. Ja būtu informācija, varētu iepriekš iegriezties šķērsielā vai izvēlēties citu ceļu. J.Jansons atgādina, ka Jelgavas iela jau kopš rekonstrukcijas sākuma gandrīz visā garumā (no veikala *Saule* līdz krustojumam ar apbraucamo ceļu, izņemot posmu no VUGD līdz Graudu ielai) ir caurbraukšanai slēgta. To nedrīkst izmantot kā tranzītielu. Zīme *Braukst aizliegts* neattiecas uz transportlīdzekļiem, kuri nogādā vai saņem kravu, autovadītājiem, kuri šajā zonā

dzīvo vai strādā, kā arī uz taksoometriem (ja ved pasažieri) un transportu, kas veic būvdarbus. „Iedzīvotāji, kas ikdienā brauc, zina, kā var nokļūt uz mājām, bet svešiem tur nav jābrauc,” piebilst būvuzņēmējs. „Transporta shēma izstrādāta jau sākumā un saskaņota ar *Latvijas Valsts ceļiem*. Darbs norit pa nelieliem posmiem, un mēs nevaram nepārtraukti shēmu mainīt. Iedzīvotājiem pašiem jāseko līdzi. Ceram uz labiem laika apstākļiem – sausu rudeni, lai rekonstrukcija būtu ātrāka un sekmīgāka. Prognozēt grūti, jo ietekmē gan temperatūra, gan mitrums.”

Daina Tafelberga

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet:
redakcija@kurzemnieks.lv.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai esat gribējis pats uzsākt savu uzņēmējdarbību?

Ija Urbāne, ārsta palīdze: – Nav tāda doma bijusi. Man liekas, ka Latvijā ir tik ļoti grūti izveidot biznesu! Piedāvājumam jābūt īpašam, kas nav nekur citur.

Tā viena vienīgā ideja, kas varētu aiziet. Es pat nevaru iedomāties, kas būtu tāds, ko cilvēkiem gribētos, lai viņi to pakalpojumu vai preci pirktu. Pārsvārā cilvēki iegādājas pašas nepieciešamākās lietas, un maz ir tādu, kas izvēlas arī vēl tādas īpašākas. Kuldīga veidojas kā tūristu apmeklētā pilsēta, piedāvājums būtu jāpārtaisa tūrismam.

Inga Robežniece, skolotāja Viduskurzemes pamatskolā: – Domas ir bijušas, bet konkrēti nekas nav darīts. Varētu būt saistīts ar lauksaimniecību, bet nevaru atrast piemērotāko nišu.

Renārs Zariņš, mācās tehnikumā: – Jā, es domāju par savu uzņēmējdarbību. Tā būs saistīta ar ēdināšanas pakalpojumu. Braukšu uz Vāciju praktizēties, strādāšu tur ēdināšanā kādus desmit gadus, sakrāšu naudu un pēc tam Latvijā atvērsu savu uzņēmumu.

Vija Medniece, nakts dežurante kopmītnēs: – Ir bijusi doma, bija zemnieku saimniecība, bet tā tika likvidēta. Nodarbojāties ar lauksaimniecību, piena un gaļas lopkopību, un tas bija grūti. Tūlīt pēc Atmodas nebija nekādu subsīdiu, cīnījāties paši ar saviem līdzekļiem. Es otro reizi vairs negribētu mēģināt, bet mani dēli gan lai mēģina. Citi laiki, un jaunajiem ir jādoma par savu iztiku.

Krista Fibiga, šuvēja: – Kādreiz esmu domājusi par to, bet esmu sapratusi, ka vajag sākuma kapitālu. Un tā tas apstājas. Bail ir uzsākt, jo nevar zināt, vai nerodas lieli zaudējumi. Ir domāts par ēdināšanas pakalpojumu. Tas varētu būt *busiņš*, kas braukā pa svētkiem.

Sergejs Poteškins, strādā celtniecībā: – Nē, nekad. Esmu inženieris, un tur neko privāti nevar uzsākt.

Jolanta Hercenberga
Lāsmas Reimanes foto

Astotās klases ciemojas uzņēmumos

Lai saprot, ka pēc profesijas apguves var atgriezties Kuldīgā, ka te ir daudz darba vietu – tāds nolūks ir tradicionālajai Uzņēmēju dienai, kurā šonedēļ piedalījās ap 230 Kuldīgas novada 8. klašu audzēkņi.

To rīkoja Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra karjeras un audzināšanas speciāliste Līga Kovaļeva: „Skolēni iepazīst uzņēmumus, pašvaldības un valsts iestādes. Katrs uzņēmējs iepazīstina ar sevi, stāsta, kāds bijis viņa ceļš biznesā, kādas darba vietas tiek piedāvātas, kādas ir karjeras iespējas un darba iespējas skolēniem vasarā. Visi uzņēmumi tika uzrunāti. Bija 19 maršruti, lielākoties pa diviem objektiem, bet divos maršrutos pa vienu, jo tie atradās tālāk pagastos. Informācija jau laikus tika nosūtīta skolām. Skolēni izvēlējās, ko gribētu redzēt.

Pasākumu atbalstīja pašvaldība un pagastu vadītāji, kuri ļāva izmantot autobusu, lai var aizbraukt uz tālākiem uzņēmumiem. Paldies Kuldīgas attīstības aģentūras vadītāja vietniecei Dacei Šēlei, kura palīdzēja ar uzņēmēju kontaktiem, sadarbojot ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru. Es pasākumu rīkoju trešo gadu, bet tas notika jau agrāk. Tas ir tieši mūsu novada pasākums, bet arī citos tiek rīkots kas līdzīgs.”

VAR IZVĒLĒTIES LAIKUS

L.Kovaļeva parasti brauc skolēniem līdz uz vairākiem uzņēmumiem un no uzņēmējiem dzirdējusi ieteikumu, ka jaunieši varētu būt aktīvāki un vairāk jautāt. „Bet šis ir tas vecums, kad viņi ir diezgan kautrīgi,” secina speciāliste. „Šajā reizē bija pozitīvs piemērs, kad viena meitene uzdeva jautājumus un uzņēmējs teica, ka tādu darbaspēku viņam

Savu ceļu uz izvēlēto uzņēmumu vai iestādi, kuras darbu vēlas iepazīt, Kuldīgas novada jaunieši sāka Pilsētas laukumā.

vajag, ka viņa droši var iet mācīties – darbs uzņēmumā būs. Tieši tāpēc pasākums tiek rīkots 8. klasei, lai skolēniem vēl ir laiks izvēlēties un pārdomāt, ja redz, ka kāda profesija tomēr nav piemērota.”

DIVĒJĀDAS IZJŪTAS

Pie Arta Reimaņa skaņu sistēmu ražošanas uzņēmumā *Silver Note* viesojās vairāk nekā desmit jaunieši. Viņš atzīst, ka, no vienas

puses, pasākums vajadzīgs: „Centos pastāstīt visas aizkulisēs, kā man gājis, uzņēmumu veidojot. Cerēju, ka viņiem tas būs vērtīgi. No otras puses, palika dalītas izjūtas – daļu jauniešu tas neinteresēja. Viņi it kā vispār nebija klāt, ķīķināja, smējās un traucēja tiem, kuri gribēja klausīties. Vēl radās iespaids, ka jauniešiem nav priekšstats par pieklājību: nezina vārdus *labdien*, *uz redzēšanos*, *jūs*, jautājumus uzdod nepieklājīgajā *tu* formā.

Tas pārsteidza un apbēdināja.

Jaunieši ir ļoti dažādi, un diezin vai dažu uzņēmumu apmeklējums ietekmēs profesijas izvēli. Varbūt viņiem var noderēt mana pieredze, ar ko jāreķinās, dibinot uzņēmumu, kādas grūtības gaida un kādas valodas zināšanas nepieciešamas. Es izstāstīju, ko skolā nebija pietiekami mācīties un ko nācās mācīties klāt.”

MEITENE MIRDZOŠĀM ACĪM

Savukārt Saīva Auziņa no uzņēmuma *Svētku salons – noliktava* saka: „Manuprāt, pasākums izdevies. Skaidrs, ka no 12 bērniem visus aizraut nav iespējams. 8. klase ir hormonu vecums. Bija tādas meitenes, kurām ļoti patika, un to varēja redzēt. Bet arī pārējie bija atzinīgi izteikušies. Mana joma ir atraktīva – tas ir priecīgs arods. Taisījām balonu virtēnītes, un daudzi nebija to darījuši. Vienai meitenei teicu, ka vasarā ņemšu strādāt, jo viņai mirdzēja acis – darbojās ar pilnu atdevi.”

Kurzemes Radio mārketinga vadītāja Evija Kleinberga jauniešiem izstāstījusi, ar ko radiostacija nodarbojas, kāds ir katras nodaļas uzdevums. Kopā ar ētera personību Māri Dadzi jaunieši mēģinājuši ierakstīt reklāmu un nelielus sižetus. „Izskatījās, ka viņus tas interesē un patīk. Šāds pasākums ir vajadzīgs, un mēs arī labprāt vasarā ņemam jauniešus praksē,” aicina E.Kleinberga.

Iveta Grīniņa, Lailas Liepiņas foto

Rotācija Kuldīgas bibliotēkas vadībā

No 1. oktobra ar novada domes lēmumu par Kuldīgas galvenās bibliotēkas vadītāju iecelta Daina Girvaite – līdzšinējā vietniece darbā ar pagastu bibliotēkām. Savukārt bijusī iestādes vadītāja Laima Mirdza Ostele iecelta D.Girvaites vietā.

IECERĒTAIS PAVEIKTS

Rotācija notikusi pēc L.M.Osteles vēlēšanās: „Man amats nekad nav bijis statusa jautājums – nācu paveikt konkrētas lietas. Tajā laikā tā bija bibliotēkas automatizācija. Tā ir notikusi, iestāde pārcēlusies atpakaļ uz centru. Jāiegriež jauns virpulis. Dainai ir tikpat gadu, cik bija man, kad uzņēmos iestādes vadību, un viņa to turpinās ar jaunu sparū. Viņai ir valodu zināšanas un idejas.”

KVALITĀTES LATIŅU NOTURĒT AUGSTU

D.Girvaite uzsver, ka pārņem tādu iestādi, kas, pateicoties L.M.Osteles enerģijai un degsmei, novērtēta kā viena no labākajām Latvijā. „Bibliotēku vidē Kuldīga pēdējos gados kotējas ļoti augstu – mūsu speciālisti tiek aicināti kā lektori, pie mums brauc mācīties citi. Mans izaicinājums ir šo latīņu noturēt un tāpat turpināt.”

Runājot par prioritātēm jaunajā amatā, D.Girvaite vispirms min profesionalitāti: „Tā vienmēr bijusi te novērtēta. Metodiskās darbā man lielākais gandarījums bija par to, ka 16 cilvēki ir nokārtojuši bibliotekāra kvalifikāciju, pierādījuši savu profesionalitāti. Otrs mērķis – motivēt darbiniekus, lai viņi darbā būtu ieinteresēti un aizrautīgi.

Kuldīgas galvenās bibliotēkas vadītāja Laima Mirdza Ostele nodevusi stafeti savai pēcteici Dainai Girvaitei.

Strādājot Pelču bibliotēkā, man kļuva skaidrs, ka nav tik lielas nozīmes ne atrašanās vietai, ne finansējumam, jo būtiskākā ir aizrautība un vēlme darīt ko interesantu. Pūles un uzmanību gribu vēltīt spēcīgas komandas veidošanai. Kopā noteikti centīsimies, lai bibliotēka ir vieta, kur cilvēkiem patīk nākt atpūties, socializēties, iegūt informāciju – saņemt unikālu pakalpojumu, ko nevar saņemt nevienā citā kultūras iestādē. Kuldīgas bibliotēkai ir visi priekšnoteikumi, lai tā būtu.”

D.Girvaite šajā nozarē ir desmit gadu: lielākā daļa nostrādāta Pelču bibliotēkā, bet pēdējie divi – Kuldīgas galvenajā bibliotēkā.

IZTURĒTA AKREDITĀCIJA

Vienlaikus veiksmīgi beigusies visu Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novada bibliotēku akreditācija, kas tiek piešķirta pieciem gadiem. L.M.Ostele informē, ka šajā reizē akcentēti pakalpojumi un profesionālās prasmes. Katra bibliotēka sagatavojusi informāciju, kurā izanalizēts darbs pēdējos piecos gados. Pēc tam komisija Kuldīgā tikusies ar visu iestāžu vadītājiem, lai vērtētu viņu informācijprātību un orientēšanos digitālajā vidē. Komisijā darbojusies Ventspils galvenās bibliotēkas vadītāja Astra Pumpure un Jelgavas bibliotēkas vadītājas vietniece Dzintra Punga.

Iveta Grīniņa, Lāsmas Reimanes foto

MEDIKI ZIŅO

Informē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra medicīnas statistiķe Baiba Būvmeistere.

Dzērumā – tikai vīrieši

Kuldīgas, Alsunga un Skrundas novadā no 21. līdz 27. septembrim mediķiem bijuši 69 izsaukumi.

Uz slimmīcu aizvesti 33 pacienti, no tiem divi bērni. Viena dzemdētāja nogādāta Liepājas reģionālajā slimmīcā, vēl viena aizvesta uz Ziemeļkurzemes reģionālo slimmīcu Ventspilī. No visiem apkalpotajiem pacientiem seši vīrieši ir bijuši alkohola reibumā. Šajā laika posmā nav bijusi neviena krimināltrauma, toties notikusi viena transporta un astoņas sadzīves traumas.

NUMURA CITĀTS

„Aktieris ir tāds pats cilvēks kā citi. Galvenais, kas šajā profesijā atšķirīgs, – viņš pats ir sava darba instruments. Viņa balss, ķermenis. Svarīgi, kā apgūta spēja sevi kā instrumentu izmantot,” saka Zane Daudziņa.

Ar divu pasaulu pieredzi

JOLANTA UN PĪTERS DĒLI (Peter Dal) pirms četriem gadiem no Dānijas pārcēlušies uz dzīvi Kuldīgā. Pīters uzskata, ka viņam palaimējies Latvijā nokļūt tādā laikā, kad ar valsti notiek kolosālas pārvērtības.

Pirmo reizi Rīgā ieradies 1996. gadā kā Dānijas enerģētikas aģentūras eksperts, bet 2014. gadā ar dzīvesbiedri Jolantu pārcēlies uz Kuldīgu – viņas dzimto pilsētu.

Abi ar dzīvi šeit ir pilnīgi apmierināti. Kā lielākos plusus viņi min neskarto dabu, tīru vidi un pārtiku, drošību un labu veselības aprūpi. Pīters piebilst: ja nebūtu tumšās, aukstās ziemas un valodas barjeras, Kuldīga būtu ļoti piemērota daudziem dāņu pensionāriem.

EKONOMISKA, NEVIS KULTŪRAS NABADZĪBA

Dienā, kad notika intervija, abiem bija 15. kāzu jubileja. Viņi iepazinušies Rīgā 2002. gadā, apprecējušies Kopenhāgenas rātsnamā 2004. gadā, bet salaulājušies katoļu baznīcā Rīgā 2008. gadā.

Jolanta: „Pīters uz Latviju atbrauca 1996. gadā kā Dānijas enerģētikas konsultants Centrālajā statistikas pārvaldē. Tolaik šī sistēma tika pielāgota Eiropas sistēmai. Uz Latviju bieži brauca komandējumos. Iepazināties vienā Rīgas klubā, apprecējāmies, devos Pīteram līdzi uz Dāniju. Kuldīgā atgriezāmies, kad vīrs jau bija pensijā. Vēl aizvien viņš bijušajā darbavietā ir konsultants un tagad bieži brauc uz Dāniju.” Abiem jau bija bērni no pirmajām attiecībām: Jolantai Kuldīgā dzīvo divas meitas un trīs mazbērni, bet Pīteram Dānijā – divi dēli un divas mazmeitas.

P.Dēls atceras pirmos iespaidus par Latviju: „Tas bija kā ierasties pilnīgi citā pasaulē, kaut arī attālums starp valstīm nav liels. Dzīvoju vēl nepārbūvētajā viesnīcā *Latvija*, kas bija ļoti nolaista – atspoguļoja tālaika ekonomisko situāciju. Bet Rīga man vienmēr patikusi. Varbūt tolaik bija jūtama nabadzība ekonomiskajā ziņā, bet nekad kultūras ziņā.” Pīters bijis liecinieks arī 90. gadu kriminālajai situācijai – reiz taksometru apturējuši policisti un pieprasījuši kukuli.

STRĀDĀJOŠIE VAR JUSTIES AIZSARGĀTI

Jolanta turpina par saviem iespaidiem sava vīra valstī: „Uzreiz jutu, ka kultūras ziņā Latvija ir daudz pārāka, savukārt sociālā nodrošinājuma, ekonomiskās drošības ziņā, protams, priekšrocības bija Dānijā. Latvija jau bija iestājusies Eiropas Savienībā, mēs bijām precēti, un mainīt dzīvesvietu nebija problēmu. Valodu apguvu ļoti ātri, jo savā starpā runājām angļu, neviena latvieša tuvumā nebija, bet man ļoti gribējās zināt,

Latviete Jolanta Dēla un dānis Pīters Dēls četrus gadus dzīvo Kuldīgā un par pārsteigumu daudziem vietējiem šejienes dzīvē saskata daudz laba.

kas notiek apkārtnē, par ko raksta avīzes un runā cilvēki. Valodas kursi ārzemniekiem paredzēti trim gadiem, es pusotru valodu biju apguvusi jau augstākajā līmenī, kas dod iespēju studēt.

Iestājos arodbiedrībā. Sāku strādāt, man nebija pierakstītas dažas darba stundas, un arodbiedrība ātri visu nokārtoja. Tur strādājošie var justies aizsargāti. Dabūju darbu pansionāta bistro. Taisīju salātus un dāņu tradicionālās sviestmaizes, kurās nedrīkst būt mazāk par piecām sastāvdaļām. Pēc tam ar draudzenes palīdzību dabūju labāku darbu bibliotēkā. Divas iestādes apvienoja, man bija jāpārreģistrē dati, un tas bija labi atalgots darbs – dienā varēja nopelnīt Latvijas minimālo algu.

Man dāņu ir kā otrā valoda. Tur ir gan plusi, gan mīnusi. Piemēram, šeit tomēr tik bieži nevar redzēt, ka jaunieši uz ielām ālējas. Tur ielidoju piektdienas vakarā – pilsēta piemēslota no vienas vietas. Kad bibliotēkā darba vairs nebija, nolēmām braukt uz Latviju. Kuldīgā jau bija nopirkts dzīvoklis, uz šejieni bieži braucām, te pavadījām vasaras.”

PĀRCĒLTIES NEBIJA GRŪTI

Tā kā Pīters Latvijā bijis daudreiz un redzējis, kā valsts mainās, nav bijis grūti šo lēmumu pieņemt. Viņš atzīst: justos pazudis, ja Jolanta tik ļoti nerunātu dāniski. Viņš pats latviešu valodu saprot, lasa arī *Kurzemnieku*. Ja ko nesaprot, vaicā Jolantai, taču latviešu valoda esot grūta.

Viņam patīk, ka te ir daudz tīrāka daba, vairāk mežu un neskartu ainavu, te esot daudz labāka pārtika. Pīters smejas, ka Dānijā stārķu tik maz, ka katram iedots vārds. Tagad dāņi cenšoties atjaunot vilku populāciju, bet šiem plēsējiem nav mežu, kur dzīvot, tāpēc tie uzbrūk zemnieku ganāmpulkiem.

Pīteram ļoti svarīgi, ka Kuldīgā ir katoļu draudze. Uz baznīcu ejot bieži. Jolanta saka: Kuldīgā dzīvesbiedram vairāk draugu nekā Frederiksbergā, kur viņš dzīvojis: „Te pazīstami visi draudzes cilvēki, visi mani draugi un paziņas, jo es esmu gājusi skolā, pirms aizgāju uz Liepājas lietišķās mākslas vidusskolu.”

SKATS UZ VESELĪBAS APRŪPI

Vienīgās šaubas Pīteram bijušas par veselības aprūpi, bet tā izrādījies daudz labāka nekā Dānijā. „Vīrs ir ļoti apmierināts,” stāsta Jolanta. „Dānijā pacienti slimnīcās bieži vien guļ gaitenēs, viss pārslogots, bet te vienkārši kolosāli: tīrs, plašs un gaišs. Meita Kuldīgā dzemdēja Jaungada naktī, un viņai palātā bija pat televizors. Draudzene bija dzemdību nodaļā Kopenhāgenā – sešas vienā palātā, sienas nolupušas. Pīters bija tik patīkami pārsteigts par Kuldīgas slimnīcu! Dāņi brauc ārstēties uz Vāciju. Tur notiek milzīga centralizācija, daudzas slimnīcas tiek slēgtas, bet tā ir liela mūķība! Uz 90 000 iedzīvotāju paliek viena slimnīca.”

NEPAZAUDĒT GARĪGUMU

Arī Pītera dēli viesojušies Kuldīgā. Mazmeitas te vedot tad, kad ir lielāki pasākumi. Jolanta: „Viņas sēdēja 1905. gada parkā kā hipnotizētas un skatījās, kā dejo bērni tautas tērpos. Neko tādu nebija redzējušas. Bija arī uz Pilsētas svētkiem un gāja uz visiem pasākumiem.”

Pīteram Latvija šodien atgādinot Dāniju pirms gadiem 20: skolu sistēma, pieklājība attiecībās utt. Tas nozīmē nevis to, ka esam 20 gadu iepakaļus, bet gan to, ka Dānijā, viņaprāt, kultūra, garīgums un vērtības strauji degradējušas. Abi domā, ka tas lielā mērā saistīts ar izglītības sistēmu, jo tur esot ļoti mazas prasības un visatļautība. „Latvijā līdztekus straujai ekonomiskajai attīstībai cilvēki spējuši garīgumu saglabāt, bet ļoti jāargās, lai tas netiktu zaudēts,” uzsver Pīters.

Viņš uz dzimteni brauc bieži. Jolanta piebilst: „Ja Kuldīga rei-

zēm šķiet par mazu, braucam uz Rīgu, aizejam uz operu. Vairākas reizes gadā ceļojam.”

Pīters piebilst, ka Latvijā pasākumos ir daudz vieglāk visām paaudzēm būt kopā un vidēja vecuma cilvēkiem ir daudz lielāka iespēja iziet ārpus mā-

jas. Abi aktīvi apmeklē Kuldīgas kultūras pasākumus. Jolanta atceras, ka Dānijā tādu iespēju nav bijis: „Sevišķi mūsu paaudzei. Kuldīgā jau nav tikai kultūras centra pasākumi. Muzikālos vakarus rīko, piemēram, *Bangert's*. Frederiksbergā mūsu vecumam bija tikai viena izklaides vieta, kas atradās tālu un bija nenormāli dārga. Pārējās visas jaunajiem.”

„Mums bijuši ciemos kolēģi, radnieki un draugi, un visiem reakcija vienāda – visi ir pozitīvi izbrīnīti un pat šokēti, cik te skaisti un labi!”

DĀŅI – STRAUJĀKI

Kādas ir dāņu un latviešu rakstura iezīmes, kas ļāvušas atrast kopīgu valodu? Jolanta vispirms min kopīgās intereses – mākslu un arhitektūru, bet vienojot arī atšķirīgais, ko nosaka atšķirīgā kultūra.

Dāņi esot temperamentīgāki, latvieši – mierīgāki. Jolanta: „Vispār jau esam līdzīgi. Veci cilvēki, kurus satiku pansionātā Dānijā, bija tādi paši kā mana vecmamma. Atšķirības radīja padomju laiks. Arī jaunieši nu jau ir vienādi, lai gan dāņi ir vairāk izlutināti. Mums tomēr jāiet skolā un ir kaut kādas prasības. Bet tur var nemācīties, jo atzīmes netiek liktas. Mums vecāki saka: nemācīsies – iesi grāvjus rakt. Dāņus ar to nenobiedēsi, jo pabalstu sistēma tāda, ka visi var dzīvot labi. Viņi nav tik centīgi. Tie, kuriem laba ģimene, iet studēt, bet liela daļa ne.”

Latvieši ir mierīgāki. Dāņi ātri aizsvilstas, bet viena īpašība, kas man tiešām nepatīk, – viņi saka nevis acīs, bet aiz muguras. Latvieši tomēr vairāk saka, ko domā. Bet ir jau visādi cilvēki abās tautās.”

Pīters: „Liela atšķirība tāda, ka te augstākā izglītība vairāk ir sievietēm, Dānijā – 50:50. Te skolās, medicīnas iestādēs, valsts pārvaldē vairāk sieviešu, bet tas funkcionē ļoti labi, tikai ar laiku aizvien mazāk fiziska darba būs jauniem vīriešiem. Esmu redzējis jaunus vīriešus kļīstam pa Kuldīgas ielām. Var redzēt, ka darba viņiem nav. Grūti teikt, kas ar tiem notiks pēc laika.”

PAVISAM CITĀDI, NEKĀ GAIDĪTS

„Mums bijuši ciemos kolēģi, radnieki un draugi, un visiem reakcija vienāda – visi ir pozitīvi izbrīnīti un pat šokēti, cik te skaisti un labi! Kad jautā, ko tad īsti viņi gaidījuši, neviens neatbild, bet laikam iedomājušies, ka te ir kas briesmīgs. Pītera jaunākā māsa esot iedomājusies kaut ko pilnīgi citādu, bet nesaka – ko īsti. Tikai slavē,” stāsta Jolanta.

Kas latviešiem jādara, lai dzīve kļūtu aizvien labāka? Pīters uzskata: „Politikā jādoma par progresīvā ienākuma nodokļa ieviešanu, lai nabadzīgākajiem paliek vairāk.” Jolanta piebilst, ka no minimālās algas vispār nevajadzētu atvilkt nodokli: „Dānijā arī mazām algām ir daudz augstāks neapliekamais minimums. Salīdzinot nodokļu sistēmu, tur cilvēkam paliek daudz vairāk. Arī tāpēc mums tās aplokšņu algas.”

Viss sākas ar labu ideju

Par izaicinājumiem, savu ieceri pārvēršot par biznesa ideju, nodibinot uzņēmumu un attīstot to Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Kuldīgas biznesa inkubatora paspārnē, stāsta SIA *Kursa Altum* īpašnieks, arborists Māris Lapsiņš un SIA *Joyful Couple* dibinātāji, attiecību spēļu veidotāji Madara Akuratere un Eduards Pulks.

Nemitīgi jābūt modram

Kuldīdznieks Māris Lapsiņš piedāvā arborista pakalpojumus: zāģē bīstamus kokus, veido kokiem vainagus. Tuvākajā nākotnē varēs arī frēzēt celmus.

Uz Kuldīgu Māris pārcēlies pirms četriem gadiem, bet viņa dzimtā pilsēta ir Rūjiena. Pēc vidusskolas Rīgas Stradiņa universitātē studējis žurnālistiku. Lai arī drīz sapratis, ka tas īsti nav tāds darbs, kas viegli padotos un būtu ilgstoši viņam piemērots, tomēr studijas pabeidzis. „Man tā ir: ja kaut ko iesāku, tad arī pabeidzu. Tāpat bija ar mūzikas skolu Rūjienā. Dotību nebija, bet, tā kā bija iesākts, akordeona klasi pabeidzu. Ar gribasspēku. Pēc tam vēl vairākus gadus spēlēju saksofonu,” stāsta Māris. „Pēc būtības esmu ciparu cilvēks. Matemātika man vienmēr padevusies, skolas laikā piedalījies olimpiādēs. Tādēļ likumsakarīgi meklēju ar skaitļiem saistītu darbu. Piecus gadus strādāju vienā bankā, vēl divus – citā. Tad trīs gadus uzņēmumā *Circle K* biju grāmatvedis. Brīvdienās bieži braucām uz Kuldīgu, jo sievai Agnesei, kuru satiku, mācoties pirmajā kursā, vecāki Pelčos māju cēla. Pilsēta ir jauka, un nolēmām līdz ar otru bērnu piedzimšanu pārcelties uz šejieni.”

Augstskolas *Turība* maģistrantūrā Māris bija mācījies uzņēmējdarbību. Tā kā pieredzei un izglītībai atbilstošu darbu šeit nav

Mārim Lapsiņam patīcis kāpt klintīs un sportot. Rīgā viņš tam atvēlējis laiku pēc darba, bet nu kāpelēšana lielā augstumā pa bīstamām virsmām, risks un fiziskās nodarbes ir kokkopja jeb arborista darba daļa.

varējis atrast, nolēmis apgūt jaunas prasmes un darba vietu sev izveidot pats. „Rīgā dzīvojot, biju aizrāvēis ar kāpšanu klintīs. Pie Latvijā pazīstamā alpīnista Kristapa Liepiņa mācījos klinšu kāpšanas kursus. Pasākumos redzēju arboristus – cilvēkus, kuri ar virvēm strādā kokos. Kaut kas tajā mani vilināja, bet likās tik nereāli, ka arī es tā varētu. Kad biju bezdarbnieks, Nodarbinātības valsts aģentūrā izmantoju iespēju rakstīt biznesa projektu. Tas tika atbalstīts un bija kā grūdienā un atspēriena punkts,” uzskata Māris.

2017. gadā viņš nodibinājis uzņēmumu, Ogres meža tehnikumā izmācījies par arboristu-kokkopī un nu gadu sniedz pakalpojumus visā Kurzemē. „Darba pietiek, bet nemitīgi jābūt modram. Esmu šajā tirgū jauns, tādēļ mārketingā vēl ir daudz darāmā: jāveido mājaslapa, logo, jāstrādā pie atpazīstamības, jāuzrunā klienti. Biznesa inkubatorā, tiekoties ar uzņēmīgiem, radošiem cilvēkiem, gūstu motivāciju un jaunas idejas. Tā ir spēcīga vide, kas noder, lai pa iesākto ceļu virzītos uz priekšu. Man ir plāni tuvākajiem diviem gadiem – jāiegūst starptautisks sertifikāts, lai varu strādāt ārzemēs, jāveido vēl kādi pakalpojumi.”

Māris realizējis divus t.s. *LEADER* projektus, ko finansē Lauku atbalsta dienests, un iegādājies darba instrumentus: piekabi, šķeldotāju, celmu frēzi un dzīvzoga šķēres.

Seksīgs bizness

Nerātņā, Romantiskā, Neķītrā, Iekvēlinošā un Jauno vecāku spēle – tās ir saldenieku Madaras Akurateres un Eduarda Pulka izveidotās pāru spēles pieaugušajiem, kas tirgu radušas jau piecās valstīs.

Uzņēmuma *Joyful Couple* (no angļu val. *priecīgais pāris*) biznesa ideja Madarai un Eduardam radusies pirms diviem gadiem, meklējot dāvanu draugiem. Abi dzīvojuši galvaspilsētā. Madara Rīgas Stradiņa universitātē studējusi sabiedriskās attiecības, augstskolā *Turība* ieguvusi maģistra grādu valsts pārvaldē un strādājusi interjera dizaina uzņēmumā. Eduards ieguvis maģistra grādu farmācijā, studējis arī biznesa vadību. Pāris nolēmis veidot savu biznesu un kā iespēju saskatījuši spēles pieaugušajiem.

„Gribējām nopirkt kādu pāru spēli draugiem un sapratām, ka tāda piedāvājuma nav. Uztvērām to kā brīvu un sev piemērotu biznesa nišu,” stāsta Eduards. Madara papildina: „Bez bailēm ķērāties klāt. Sākumā par Latvijas tirgu nedomājām – izveidojām digitālu spēles variantu angļu valodā un tirgojām Amerikā.”

Piedāvājuši to interneta platformā *Etsy*, kurā mazie uzņēmumi un mājrāzotāji ievieto savas preces, un ātri vien sapratuši, ka interese ir. Pēc pusgada izveidojuši fiziski aptaustāmu precī. Radusies ideja par nākamā spēli, un tā viena pēc otras radītas arī citas. Eduards veido spēles, kurās ir dažādi uzdevumi, kas jāpilda katram partnerim. Pats

„Mūsu radītās spēles palīdz pāriem interesantā veidā satuvināties. Tas ir skaisti! Mīlestība jāvairo,” uzskata uzņēmuma *Joyful Couple* īpašnieki Eduards Pulks un Madara Akuratere.

arī izdomā dizainu, tulko. Madaras pārziņā ir mārketinga. Visas spēles ir angļu, latviešu, igauņu, poļu un vācu valodā. Vēl viens viņu ražojums ir *Ceļojumu grāmata*, kurā var saplānot ceļojumu un pierakstīt atmiņas.

Eduards un Madara ikvienam iesaka izmantot biznesa inkubatoru, jo bez zināšanām un finansiālā atbalsta, ko tur var saņemt, esot iespēja būt kopā ar mērķtiecīgiem un pozitīviem cilvēkiem.

Ar kopīgu domu par rītdienu

Šomēnes Kuldīgas koprades telpā *Metro Coworking* norisinājās pirmā apkaimes darbnīca. Kuldīgas kopienā satikās vairāk nekā desmit interesentu, un tika nolemts kopā spēkiem īstenot vairākas šeit radušās ieceres. Pirmajā tikšanās reizē piedalījās gan Kuldīgā dzīvojošie, gan tie, kuri šeit strādā vai ikdienā pavada laiku.

„Pārmaiņas sākas ar domāšanu. Koprades telpā *Metro Coworking* Kuldīgā rīkojam personīgās izaugsmes vakarus,” par savu nodarbi stāsta Inga Ziņģe-Pupiņa.

Izmantojot emocionālās kartēšanas metodi, Kuldīgas atbalsta grupas *Kopā būt!* ikdienas gaitas pa pilsētu uzzīmējuši tie, kuri ar šiem cilvēkiem ir kopā ikdienā: Lija Simsone, Ingus Jegers un Vita Treilone.

KAS IR KOPA?

Kuldīgas kopienas atbalsta perona Elīna Immere stāstīja: „Divos gados 32 kopienas Latvijā iesaistīšies projektā *KOPA/Kopienu pārdomāta attīstība*, saviem izaicinājumiem meklējot un ieviešot praktiskus risinājumus. Tas ilgs līdz 2021. gada vasarai un aptvers 19 novadus. Mūsu pusē – Kuldīgas, Skrundas, Alsungas novadu, kas atrodas biedrības *Darīsim paši!* teritorijā. Ir arī citas partnerības jeb vietējās rīcības grupas (biedrības vai nodibinājumi visā

Latvijā). Tās izstrādā stratēģiju un attīstības plānu, administrē finansējumu.” Tiks organizētas mācības, pieredzes braucieni, veidoti videostāsti un citi informatīvi materiāli par kopienas iesaisti.

LAI VISIEM LABĀK

Uz darbnīcu atnākušie vispirms iepazīnās un uzzināja, kādu nozari vai organizāciju katrs pārstāv, stāstīja par saviem resursiem (profesionālo pieredzi, ar ko var dalīties) un par idejām, ko pilsētā vajadzētu uzlabot.

Pēc tam notika grupu darbs: atsevišķas Kuldīgas vietas tika iezīmētas, izmantojot emocionālās kartēšanas metodi. Lielāku uzmanību saņākušie pievērsa infrastruktūrai, mazāk – pasākumiem un citām aktivitātēm. Otrajā daļā tika pārrunātas problēmas un izaicinājumi, ar ko iedzīvotājiem jāsamierojas, dzīvojot un strādājot Kuldīgā, un kādi uzlabojumi nepieciešami.

Atklājās divas problēmas, ar kurām darbnīcas dalībnieki saskārušies visbiežāk. Pirmā – trūkumi informācijas aprītē, kas ietver pa-

Projekts KOPA/Kopienu pārdomāta attīstība

Tas aicina iedzīvotājus meklēt veidus, kā savā apkaimē mazināt problēmas un domāt ārpus rāmjiem, liekot lietā katram savas spējas un sadarbojoties.

Kuldīgas apkaimes darbnīcas dalībnieki Nadija Strazdiņa, Dace Šteinberga un Harijs Gulbis citus ar sevi iepazīstina vizuāli.

sākumu auditorijas aizsniegšanu un plānošanu, lai vairāki nenotiktu vienlaikus, pilsētas uzņēmēju un investoru attīstības ieceres, darba devēju savešanu kopā ar darba ņēmējiem un otrādi, kā arī citas kuldīdzniekiem svarīgas ziņas.

Otrā problēma – pašvaldības budžeta sadale, kas ietekmē finansējumu iedzīvotāju ierosmēm un darbībām, caurspīdības trūkums, piemēram, kultūras, sporta un sociālo projektu vērtēšana pašvaldības konkursos un piešķirtās summas, Pilsētas svētku budžets, citi iedzīvotāju, organizāciju vai uzņēmumu finansēšanas gadījumi.

Lai šīs problēmas mazinātu, atzīti daži ieteikumi. Informācijas trūkuma mazināšanai jāveido mobilā lietotne. Lai uzlabotu pašvaldības naudas sadali, iedzīvotājiem jāiesaistās lēmumu pieņemšanā.

E.Immere aicināja darbnīcas da-

lībniekus padomāt arī par mazākām iecerēm, ne tikai par ilgtermiņa uzlabojumiem. Visiem patika 1905. gada ielas kartēšana, kurā viena grupa piedāvāja vairākas idejas, kā labiekārtot parku. Piemēram, pie ūdensrožu dīķa ierīkot *Čalotavu* vai *Vecā ozola lasītavu*, kurā atrastos arī grāmatu plaukts, un tās tur varētu atstāt ikviens.

Noslēgumā tika noteikti pirmie soļi problēmu novēršanai un iecelti atbildīgie. Nākamā tikšanās reize paredzēta aptuveni pēc pusotra mēneša, un ikviens aicināts pievienoties.

Ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atbalstu projektu īsteno četri partneri – biedrības *Darīsim paši!*, *Pierīgas partnerība*, *Cēsu rajona lauku partnerība* un *Zied zeme*.

Inta Jansone
Lailas Liepiņas foto

GRIBU ZINĀT

Veselīgās rudens veltes

„Man šogad ir ļoti laba aroniju un dārza pīlādžu raža.

Ko ar šo bagātību darīt?” jautā kuldīdzniece Anna.

Annas kundze aronijas ēd svaigas, lai samazinātu asinsspiedienu, un efekts esot jūtams apmēram pēc pusstundas. Pīlādžus viņa atceras no bērnības, kad dzērusi garšīgu tēju no mammas kaltētajām ogām.

Aronijas

Uztura speciālisti skaidro, ka aronijas paplašina asinsvadus, pazemina asinsspiedienu, aptur asiņošanu, uzlabo vairogdziedzera darbību. Ogu vitamīni stiprina visu organismu.

Cilvēkiem ar paaugstinātu asinsspiedienu, arī aterosklerozi, hepatītu, alerģiju vai saindēšanos, bez citas ārstniecības par labu nākta svaigi aroniju augi, ko var ēst pa 100 g trīsreiz dienā pusstundu pirms ēšanas. Var lietot arī svaigu sulu (pa 30 ml trīsreiz dienā pusstundu pirms ēšanas no desmit dienām līdz mēnesim) vai augļu biezeni, kam garšas uzlabošanai pievienots medus un cukurs.

! BRĪDINĀJUMS!

Lai gan aronijas ir ļoti veselīgas, tās pastiprina asins recēšanu. Ogas nav ieteicamas arī tad, ja ir kuņģa iekaisums, divpadsmitpirkstu zarnas čūla, gastrīts un pazemināts asinsspiediens.

Pīlādži

Pīlādžu ogas satur C un P vitamīnu, karotīnu (vairāk nekā burkāni), fruktozi, saharozi, daudzas organiskās skābes, rūgtvielas, 16 aminoskābes, minerālvielas, miecvielas, ēteriskās eļļas.

Lapās ir daudz C vitamīna. No organiskajām skābēm pīlādžos ir āboliskābe, dzintarskābe, citronskābe, sorbīnskābe, kā arī dažādas aminoskābes. Cukuru ogās nav daudz, bet to ir vairāki veidi: glikoze, fruktoze, saharoze. Tautas medicīnā pīlādžogas lieto, lai ārstētu reimatismu, nierakmeņus un urīnpūšļa akmeņus, novērstu minerālvielu maiņas traucējumus un regu-

lētu menstruācijas. Veselības uzlabošanai pīlādžus izmanto, lai ārstētu mazasinību, aknas, nieras, asinsvadus, hemoroīdus, diabētu, locītavu sāpes, kuņģa un zarnu trakta slimības.

Parastā pīlādža ogas ievāc no augusta beigām līdz pat oktobrim. Vislabāk to darīt pēc pirmajām salnām, jo tad nav jūtams ogu rūgtums. Bet ēdamie jeb dārza pīlādži ir garšīgi arī svaigi. Populārākās ēdamās šķirnes ir, piemēram, ‘Burka’ – pīlādža un aronijas krustojums. Interesanta ir arī ‘Krasnaja krupnaja’ – tai ir augsta ražība un ziemeļietība. Ķiršiem līdzinās ‘Granatnaja’ – pīlādža un vilkābeles krustojums.

Biezenis

Nomazgātas ogas 5–7 min. blanšē, tad samal. Samaisa ar tādu pašu daudzumu cukura un, nemitīgi maisot, karsē, kamēr tas pilnīgi izkusis. Vāra vēl minūtes piecas, tad pilda burkā, sterilizē (0,5 l burkas 18–20 min.) un karstas aizvāko. Vārīšanas laikā var pievienot nedaudz citronskābes.

KĀ PAGATAVOT

Sula ilgai glabāšanai

Ogas uz diennakti ieliek saldētavā, jo tad tās vieglāk samalt. No biezeņa izspiež sulu, pilda pudelēs un verdošā ūdenī pasterizē aptuveni 15 min. Lietot var kopā ar dažādām saldām sulām.

Uzlējums

To gatavo no žāvētiem augļiem. Termosā ar divām glāzēm verdoša ūdens aplej 2–4 ēd.k. drogu. Lieto nākamajā dienā pa nepilnai glāzei trīsreiz dienā 20 min. pirms ēšanas.

Sīrups

1 kg aroniju, sauja ķiršu vai upēņu lapu, 1,5 ēd.k. citronskābes, 1 l ūdens, 1 kg cukura. No kātiņiem attīrītās un nomazgātas ogas pārklāj ar lapām, pieber citronskābi un pārlej verdošu ūdeni. Notur 24 stundas, nokāš sulu. Ogas var apliet atkārtoti. Sulai pievieno cukuru, uzvāra un karstu pilda traukos. Sīrupu lietojot, to atšķaida ar ūdeni.

Džems

300 g aroniju, 700 g ābolu, 1 kg cukura, 0,3 l ūdens. Skābus ābolus nomizo, izņem sēdī un sagriež šķēlītēs. Aronijas nomazgā un nosusina uz sieta. Sagatavo cukura sīrupu, pieliek aronijas un vāra, kamēr ogas mīkstas. Tad pakāpeniski pievieno ābolus un vāra, kamēr pēdējās šķēlītes kļūst caurspīdīgas. Karstu džemu pilda izkarsētās burciņās un cieši aizvāko.

SVAIGAI MAIZEI

Kaltētas un mīlto samaltas pīlādžogas ir dabīgs konservants. Lai rupjmaizi ilgāk saglabātu svaigu, zviedri un somi malumam pievieno pīlādžogas – maizei tās piešķir arī specifisku garšu.

KĀ PAGATAVOT

Žāvētas ogas

Ogas nomazgā un žāvē cepeškrāsnī 70–80 grādos, līdz tās saspiestot nelīp kopā. Uzglabā slēgtā stikla traukā. Žāvētas ogas ir laba zāļu tējas sastāvdaļa – pīlādžogu tēja noder pret saaukstēšanos un stiprina imunitāti.

Pret galvassāpēm, imunitātei

Trīs ēdamkarotes žāvētu ogu aplej ar trim glāzēm vāroša ūdens, tur termosā 4–6 stundas. Dzer pa glāzei trīsreiz dienā 15–20 minūtes pirms ēšanas. Tādu tēju lietojot pastāvīgi, uzlabojas garastāvoklis, pāriet galvassāpes, nostiprinās organisma pretestība slimībām.

Sukādes

Izmērcētus pīlādžus vāra ūdenī, līdz mīksti, tad nokāš. Atsevišķi uzvāra cukura sīrupu (no 2 glāzēm ūdens un 1,5 kg cukura). Karstā sīrupā liek ogas un vāra 10 min. Ogas atstāj sīrupā, atdzesē. Procedūru atkārto trīs četras reizes, līdz tās kļūst caurspīdīgas. Virsmu atdzesē un nokāš. Sīrupu var izmantot dzērienam.

Ko Daudziņi stāstīja Jaunmuižā

Skrundas pagasta Jaunmuižā par tradīciju kļuvis ik rudeni ciemos uzaicināt kādu aktieru pāri. Jau gada sākumā Antuļu bibliotēkas vadītāja Sandra Balcere uzrunāja Zani un Vili Daudziņus. Aizvadītajā nedēļā abi beidzot bija izbrīvējuši pirmdienas pēcpusdienu, lai atbrauktu iepriecināt jaunmuižniekus (zālē bija arī skrundenieki no senioru kluba *Ceriņi*).

Kā kļūt par aktieri

Zane Daudziņa

- Dzimusi 1967. gadā.
- Aktrise.
- Runas pedagoģe.
- Latvijas Kultūras akadēmijas docente,
- TV raidījumu vadītāja.
- Pazīstama ar lomām seriālos *Neprāta cena* un *UgunsGrēks*, kā arī filmās *Pērku jūsu vīru!* un *Augstuma robeža*.

Zane Daudziņa: „Kad gāju stāties aktieros, mani neņēma, jo biju maza auguma, ar bizītēm. Paaugos, gāju atkal, bet paņēma tikai kandidātos. Zaudēju pašapziņu. Kad atguvu, tad aktieros tiku. Tagad vairāk strādāju pedagoģijā un apdalīta nejūtos.”

Vilis Daudziņš

- Dzimis 1970. gadā.
- Kopš 1997. gada strādā Jaunajā Rīgas teātrī, iepriekš darbojies Daugavpils un Dailes teātrī.
- Piedalījies vairākās spēlfilmās.
- 2009. gada Spēlmaņu naktī saņēmis balvu kā *Gada aktieris* par lomu izrādē *Vectēvs*.

Vilis Daudziņš: „Aktieris nedrīkst apaugt ar rutīnu. Katrs teksts jānorunā kā pirmoreiz. Tas pat ir grūtāk.”

Sākās ar bikšu pogu

„Mana kaisle uz teātri gan sākās jau bērnībā. Sešu gadu vecumā mani aizveda uz pieaugušo izrādi vecajā Dailē,” stāsta Zane Daudziņa.

„Sēdēju balkonā, kājās bija toreiz ārkārtīgi modīgās platās bikses (tagad šķiet šausmīgi smieklīgas). Rāvējslēdzēju nevarēja dabūt, mamma bikšu priekšu bija aizdrākalējusi un piešuvusi tādu smuku pogu. Atceros, rādīja *Īsu pamācību mīlēšanā* – tādu lustīgu gabalu ar dziedāšanu. Bet es pārsvarā domāju, cik man forša poga!

Nākamais impulss bija 5. klasē, kad nokļuvu Dailes teātrī, kur Andris Bērziņš spēlēja izrādē *Sapnis vasaras naktī*. Tas bija, kā tagad jaunieši saka: jumtu norāva! Es laikam šausmīgi iemīlējies, gāju mājās, un asaras no sajūsmas bira. Kopš tā brīža sāku no avīzēm un žurnāliem griezt Bērziņa bildes, teātra programmiņas krāju albumā (Vilis iestarpina, ka neesot tādu redzējis). Bija, bija man tāda zila mape!

Kad gāju stāties aktieros, mani neņēma, jo biju tāda maza auguma, ar bizītēm. Teica, lai nāku pēc gada, kad būšu paaugusies. Protams, pēc gada ierados atkal. Paņēma, bet kandidātos. Tas man nepatika: ja jau kandidātos, tad esmu šai profesijai nederīga. Braucu mājās raudāt spilvenos. Zaudēju uzdrīkstēšanos kļūt par aktrisi. Piecus gadus izmācījos filologos, aizbraucu uz Dāniju strādāt par aukli. Auklējot dāņiem mazo bērniņu un mazgājot grīdas, sāku domāt, ka sapņu vilciens ripo prom. Vai nu es darīšu to, ko tiešām gribu, vai arī dzīve aizies bezjēdzīgi. Saprātu, ka esmu psiholoģiski nobriedusi startēt atkal un man vairs nerūp citu domas.

Iestājos Jaunā Rīgas teātra kursā, pēc četriem gadiem pabeidzu, strādāju tur, līdz nāca Alvis Hermanis ar citiem aktieriem. Tas atkal bija sitiens – jāmeklē jauna profesija, jāiet par sekretāri vai ko citu. Bet kaut kā turpināju pa teātriem grozīties. Tagad daudz strādāju pedagoģijā. Apdalīta nejūtos.”

Nejaušība

„Jā, man patika teātris, filmas. Bet pašam spēlēt – ne mūžam! Uzauku mākslinieku ģimenē. Arī es vispirms beidzu mākslas vidusskolas metālapstrādes nodaļu, un mana pirmā profesija ir juvelieris,” atklāj Vilis Daudziņš.

„Par to esmu priecīgs. Zanei darināju saderināšanās gredzenu. Ja vajag, varu kolēģiem kaut ko salodēt vai izvilēt. Kad virzījies uz Mākslas akadēmiju, viena skolotāja teica, ka vajadzētu pamēģināt kļūt par aktieri. Līdz tam tas pat prātā nebija nācis. Tomēr pierunāja. Gāju un izkritu. Mamma bija šausmās, jo tas bija vēl padomju laikos, kad nestudējošos puīšus varēja iesaukt armijā. Aizsūtīt, piemēram, uz Kalnu Karabahu. Bet tiku Daugavpils teātrī. To, ka esmu īstajā vietā, sajutu tikai pēc kādiem gadiem diviem. No tās dienas esmu pateicīgs, ka skolotāja mani iedrošināja.

Jaunajā Rīgas teātrī esmu no tā laika, kad to pārņēma režisors Alvis Hermanis ar savām netradicionālajām metodēm. Sākumā mums zālē bija pat mazāk cilvēku nekā te jums. Puse zāles bija aizvilktā ar aizkaru, lai tukšums nešokētu ne aktierus, ne skatītājus. Tagad teātris nekustamo īpašumu problēmu dēļ pārcelts uz tabakas fabrikas telpām. Dažkārt uz biļetēm pierakstīts – pie dzemdību nama. Ir gadījies, ka cilvēki ieiet tur un pie garderobes prasa: „Kur jums te lielā zālē?” Dzemdību namā tiešām ir arī lielā zālē.”

Grūtie, smieklīgie, radošie laiki

„Tajā studēšanas un darba meklēšanas burzmā arī iepazīnāties un apprecējamies,” stāsta Vilis. „Divi dēli – Matīss un Kārlis – paspēja piedzimt. Tagad viņi jau lieli, studē.” „Bet tie grūtie laiki bija arī smieklīgi,” atceras Zane.

TĒLOJA ZIRNĪŠUS

„Jaunajiem aktieriem par izrādi maksāja piecus latus” stāsta Zane. „Viens ar tiem kaut kā varēja izvilkt, bet ne ģimeni uzturēt. Gājām ar Vili lielveikalos piestrādāt reklāmā, sagērbušies kā pasaku tēli: tēlojām konfektes, *Bonduelle* zirnīšus, burkānus. Par to maksāja

20 latus! Tā, smieklīgi sagērbušies, stāvējām pie tirdzniecības centra, liksmā balsī visiem stāstot, ka *Bonduelle* ir labākais, kas var pasaulē būt. Garām gāja teātra kritiķe Silvija Radzobe un kolēģi. Viņiem jautri. Bet mums tādā brīdī gribējās no kauna zemē ielīst, jo bijām taču profesionāli aktieri, bet tā ķēmojāmies. Tagad gan varam teikt, ka aktiera profesijā var nopelnīt ne tikai maizi, bet arī sviesta kārtiņu.”

TĀDI PAŠI CILVĒKI

Z.Daudziņa: „Aktieris ir tāds pats cilvēks kā citi. Galvenais, kas šajā profesijā atšķirīgs, – viņš

pats ir sava darba instruments. Viņa balss, ķermenis. Svarīgi, kā apgūta spēja sevi kā instrumentu izmantot. Patiesībā arī aktieris nepiedzimst *a priori* ar kaut kādu talantu.” V.Daudziņš: „Atšķirības tomēr ir. Es skatos un brīnos, kā kolēģis Artūrs Skrastiņš darbojas kameras priekšā – kā zivs ūdenī. Nezinu, vai tas viņam ir iedzimts vai ietrenēts. Es tā nevaru. Darbs ar to *stikliņu* nav tas pats, kas uz skatuves. Man patīk ar skatītāju runāties, just, ka viņš mani dzird. Bieži tiek jautāts, kā aktieris iziet no lomas. Grūtāk ir lomā ieiet un dzīvot. Par izešanu nav jādodomā. Kā teica kolēģe Maija Apine,

neviens taču nedomā, kā izkāpt no tramvaja. Domā, kā iekāpt, domā par pakāpieniem, sēdvietu. Bet par izkāpšanu ne. Ir jau gan arī tādi aktieri, kuriem vēl kādu brīdi pēc izrādes patīk ar lomu pakokētēt.”

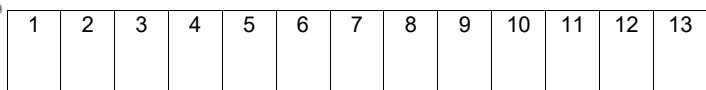
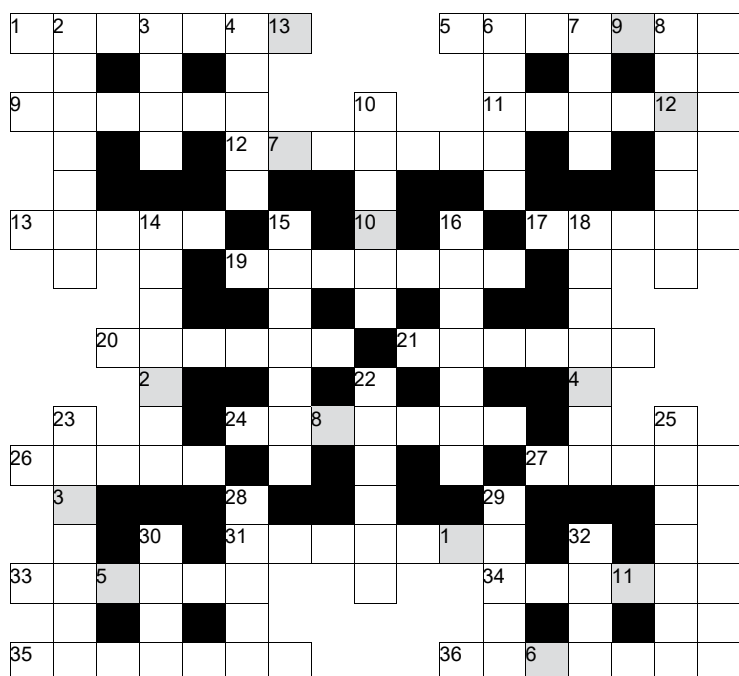
Z.Daudziņa: „Jūs jautājat par bailēm uzkāpt uz skatuves un runāt, par nervu sistēmu. Man kādreiz sirds no uztraukuma tā klapējās kaklā, balss trīcēja, rokas bija slapjas... Domas juka, ne rindiņu neatcerējos. Aktieris mācās ilgi – vismaz četrus gadus. Visu laiku viņš tiek trenēts, lai spētu savu nervu sistēmu savākt. Māca to, kas vēlāk dzīvē visvairāk no-

derēs, lai nevajadzētu kā vecajiem aktieriem pēc izrādes paņemt kaut ko mierinošu, dažkārt pat tā riktīgi. Māca elpošanas tehniku. Tā noder jebkuram jebkurā situācijā, lai atlaistu nervus. Tas jāprot ne tikai aktierim vien.”

V.Daudziņš: „Nedrīkst arī apaugt ar rutīnu, tāpēc katrai reizei jābūt kā pirmajai. Bet mūsu ķermenis ir gudrs un viltīgs. Slinks – grib sevi pasargāt, un tas ir saprotami, lai nepārtērētos. Mēs taču ikviens instinktiīvi izdarām tikai tās kustības, kas vajadzīgas. Aktieris nedrīkst tekstu norunāt instinktiīvi – tad skatītāju uzmanība zudīs, visi zālē žāvāsies.”

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Agita Leontjeva.

Risinājumu gaidām līdz 2. oktobrim.

Horizontāli: 1. Rotējošs dzinējs, kas tvaika, gāzes vai ūdens enerģiju pārvērš mehāniskā darbā. 5. Viens no Spānijas autonomajiem apgabaliem un vēsturisks novads, kas viduslaikos bija varena karaļvalsts. 9. Rauga nogulsnes, padībenes. 11. Ieleja, pa kuru plūst upe. 12. Vācu tautas ticējumus zemes un mājas gars, sākumā pavarda uguns dievība. 13. Narkotiska viela no Indijas kaņepēm. 17. Kuģu kopums, kam ir vienāds uzdevums. 19. Kustīga plāksne pie lidmašīnas spārna pakaļējās daļas lidmašīnas vadīšanai, lidojot ar sānsveri. 20. Viduslaiku bruņu cepures nolaižamā un paceļamā daļa sejas aizsargāšanai. 21. Latviešu pianiste, komponiste un muzikoloģe (1902–1977). 24. Dabiska melna vai brūna, cieta vai puscieta viela, oksidētu naftas ogļūdeņražu maisījums, izplatīts seklās naftas iegulās. 26. Asinsrades un limfātiskās sistēmas orgāns. 27. Lauku, kalnu un mežu dievs, ganāmpulku sargātājs romiešu mitoloģijā. 31. Cilvēks, kas aiz reliģiskiem apsvērumiem dzīvo tālu no cilvēkiem un vairās no saskares ar tiem, vientuļnieks. 33. Sudraba monēta Livonijā 14.–15. gs. 34. Daudzgadīgs asteru dzimtas augs; stāģe. 35. Dzimumsūnas. 36. Īsi linu stiebrī.

Vertikāli: 2. Divu vai vairāku skaņu, skaņu virkņu, arī melodijas vienlaicīgs skanējums vienā un tai pašā augstumā vai oktāvas intervālā. 3. Dzēriens, kuru gatavo no vīna, kas atšķaidīts ar sulām, sīrupiem, un no augļiem ar ruma vai konjaka piedevu. 4. Čakls, izdarīgs, ātrs. 6. Latvijas šahiste (1962). 7. Viendabīgs koloidāls receklis vai želeja ar dažām cieta ķermeņa īpašībām. 8. Nepietiekami apzināta, nevalodiskā uztverē pamatota neskaidra izjūta par ko gaidāmu, arī esošu, iedvesmas radīta doma. 10. Bumbiņveida formas divstīgu strinkšķināmais tautas mūzikas instruments kazahiem, kirgīziem, baškīriem. 14. Smags, blīvs, izturīgs sarža pinuma kokvilnas, vilnas vai pusvilnas audums. 15. Lielā Kaukāza augstākais masīvs. 16. Vairāku lielvalstu nolīgums un bloks. 18. Grieķu un romiešu nesamais krēsls. 22. Zemāko augu un sēņu ķermenis, kas nav sašķēlies sastāvdaļās – stumbra, lapās un saknēs. 23. Gudrības dieviete, zinātnes, mākslas un amatu aizbildne romiešu mitoloģijā. 25. Latīņu burtu tips ar noapaļotām kontūrām. 28. Mājas pavarda dieviete, kuras templī vienmēr dega svētā uguns, romiešu mitoloģijā. 29. Upe Krievijā, Tobolas kreisā krasta pieteka. 30. Debesu valdniece un desmit sauļu māte ķīniešu mitoloģijā. 32. Upe Krievijā, Aizbaikāla novadā, Ononas labā krasta pieteka.

Pareizā atbilde: MENTALITĀTE
(cilvēka vai grupas domāšanas, īstenības uztveres, izpratnes veids).

Atbildes

Horizontāli: 1. Ampla. 5. Gailis. 8. Muarē. 9. Kāre. 11. Apse. 12. Skandinieki. 15. Sari. 17. Ēnava. 19. Utis. 21. Vāts. 22. Emma. 23. Goba. 24. Līvi. 25. Laso. 27. Akļi. 28. Aste. 29. Slogs. 30. Tāss. 32. Atsvešināts. 37. Šoks. 38. Eiro. 39. Novas. 40. Tveice. 41. Tvists. **Vertikāli:** 1. Alkovs. 2. Pūrs. 3. Āmen. 4. Vaļi. 5. Ģēni. 6. Lapi. 7. Slengs. 10. Ekvivalents. 11. Aktualitāte. 13. Dons. 14. Nāve. 16. Atoms. 17. Ētoss. 18. Amoks. 20. Ievas. 26. Olte. 27. Agni. 28. Afišēt. 31. Salons. 32. Akne. 33. Vāne. 34. Šovs. 35. Nīst. 36. Sils.

Pareizi atbildējuši: Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Velta Višņevska, Ojārs Silkans.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstulju kastītē!

Akcent's
Salonveikals

Septembra uzvarētājam dāvana
gādāta sadarbībā ar salonveikalu
Akcent's.

MANA KOLEKCIJA

Pildspalvas stāsts

Kuldīdzniece Sinda Simanoviča
krāj pildspalvas jau kopš
2002. gada. Šobrīd viņai ir
123 eksponāti.

Pirmā, ko varētu uzskatīt par kolekcijas un šīs aizraušanās sākumu, nākusi no Anglijas, un tai bijusi piestiprināta mazītiņa lidmašīnīte. Tieši tas, ka pildspalvas var būt arī tik interesantas un īpatnējas, pamudinājis ikdienā lietojamajā priekšmetā ielūkoties uzmanīgāk. Nākamā bijusi no Spānijas, pēc tam – no Japānas. Pamudinājumu Sinda guvusi arī no krustmātes, kura ir zobārste. Viņa ieinteresējusi ar pildspalvām, kuras reklamai izmanto medicīnas iestādes un uzņēmumi, un uzdāvinājusi pirmo.

Sinda izvēlas tādas, kas piesaista uzmanību. Piemēram, pildspalva ar ūsiņām nāk no Kanādas. Citām piestiprinātas ķēdītes un atslēdziņas, sirsnīņas un lieli bumbuļi. Mājās tās tiek glabātas pa krāsām.

Sindai šie priekšmeti ir gan dāvēti, gan pirkti. Jauni parasti tiek saņemti dzimšanas dienās, jo draugi un radi šo aizraušanos zinot. „Ja kāds kaut kur brauc, piesaku, lai atved pildspalvu. Man citu dāvanu nevajag,” saka Sinda. Tā pie viņas tās nonākušas arī no Singapūras, Vjetnamas, Itālijas, Francijas un citām valstīm. Interesanti esot meklēt kartē vietas, no kurām atceļojušas. Ar pildspalvām varot arī rakstīt, tomēr senākajiem eksemplāriem tinte jau izžuvusi. Kolekcija tiek glabāta īpašā traukā, kurā jau vairs neesot vietas.

Sinda vēl ļoti gribētu iegūt rakstāmo no Brazīlijas: „Tā ir mana sapņu zeme. Māšīcas vīrs

Kuldīdznieces Sindas Simanovičas vaļasprieks ir kolekcionēt pildspalvas.

Krājumā ir pildspalvas no Lielbritānijas, Spānijas, Singapūras, Francijas, Japānas un citām valstīm.

No Kanādas atceļojusi pildspalva ar ūsiņām.

Ar šo var rakstīt un redzēt, cik pulkstenis.

Sindai patīk pildspalvas ar kniņiņu. Šai ir maza atslēdziņa.

nodarbojas ar kafijas tirdzniecību un ir tur viesojies. Arī man gribētu turp aizbraukt.”

Iveta Grīniņa, Lailas Liepiņas foto

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Kā pieņemt gudrus lēmumus

Johens Maijs. *Kāpēc es aizgāju nopirkt pienu, bet atgriezos ar divriteni.*

Kas īsti ir lēmums? Kā tas tiek pieņemts, un ko tas ietekmē? Kāpēc mēs šobrīd izlemjam tā, bet rīt citādi? Kāpēc sievietes izlemj atšķirīgi nekā vīrieši? Autors nosauc tipiskākās domāšanas kļūdas un parāda, kā mēs turpmāk varētu pieņemt gudrākus lēmumus. Grāmatā aprakstīta dažāda izlemšanas tehnika, kas izvēles mokas var mazināt.

VALODNIEKS

Kurzemieka konkursā tiek publicēti izteicieni un jēdzieni. Precīzāko skaidrojumu autori (var pievienot arī piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems balviņu.

Ko nozīmē teiciens vīrs kā ozols?

Atbildes līdz 2. oktobra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv!

Atbilde.

Ingars Neimanis skaidro: „Teicienu *vilkst kastaņus no uguns* lieto tad, kad ir jāveic kāds grūts vai riskants darbs, taču gala rezultātu izmanto kāds cits. Izteiciens radies no franču rakstnieka Žana de Lafontēna 1678. gadā sarakstītās fabulas *Pērtiķis un kaķis*, kurā stāstīts, ka pērtiķis piespiež kaķi izvilkt no uguns kura ceptus ēdamos kastaņus. Apdedzinot ķepas, kaķis to izdara, bet kastaņus apēd pērtiķis. Mūsdienās, domāju, ka lielākā vai mazākā mērā katrs no mums ir kādreiz nokļuvis šādā situācijā.”

Konkursu atbalsta Micrec.lv

MIKROFONA IERAKSTI
MICREC
MICROPHONE RECORDS

Ceļojumi dziesmām pa pēdām

20. oktobrī Ēdoles kultūras namā notiks piemiņas koncerts Ēdoles un Īvandes garamantu vācējiem un glabātājiem Ansim Bergmanim un Janim Burkovskim. Lasītājiem piedāvājam Zanes Jančevskas, Latvijas Nacionālā teātra aktrises, folkloras kopas *Ēdoles* ģists vadītājas, ceļojumu, kurā viņa iepazīs gan šos, gan citus mūsdienu dziesminiekus.

Pirmais stāsts. Viss sākas ar fotogrāfiju

(Turpmāk vēl.)

Mēs katrs nākam no kādas vietas, vai tā būtu lielāka vai mazāka, vairāk vai mazāk zināma, vai tā būtu krāšņa vai pieticīga. Un katrai vietai, tāpat kā cilvēkam, ir savs raksturs un savs liktenis. Kas nosaka vietas likteni? Ģeogrāfiskais stāvoklis, tur dzīvojošie ļaudis un to raksturs, politiskā situācija? Lai arī kā tas nebūtu, bet vietas, tāpat kā cilvēka, liktenis var būt tik mainīgs! Tomēr, pievēršot uzmanību šķietami maznozīmīgam faktam vai, piemēram, fotogrāfijai, mēs varam atrast takas un celiņus, kas mūs aizved vērienīgos ceļojumos gan telpā, gan laikā.

Mans ceļojums sākas, pateicoties kādai fotogrāfijai, kuru apmēram pirms trim gadiem ieraudzīju vietnē *Facebook*. XXX, kas fotogrāfiju tur ievietojuši, bija to iegādājusies kādā antikvariātā un, būdama saistīta ar tradicionālo muzicēšanu, ieinteresējusies par to. Fotogrāfijā – bērni ar mandolīnām rokās. Visi attēlā redzami – svešinieki. Bildītei otrā puse bijis paraksts *Tērandes mandolīnisti*. Lapā tika jautāts: „Kurš kaut ko zina par Tērandi?” Internetā atrasta vien informācija par Tērandes muižu, kurā kādreiz bijusi skola, bet tagad

Mazie Tērandes mandolīnisti. Ēdolniece Alma Priedola pirmajā rindā baltajā tērpā. Foto no viņas arhīva.

muiža esot uz sabrukšanas robežas.

Tā kā Tērande ir ciems blakus Ēdolei, tūlīt jautāju savai mammai, kura ir dzimusi ēdolniece. Mamma izstāstīja, ko zināja (ir runa par 20. gs. 30.–40. gadiem). Tērandes skola tolaik nav bijusi liela – vien četras klases un divi skolotāji. Direktors Juris

Millers pats spēlēja vijoli. Tie Ēdoles bērni, kuru mājas atradušās tuvāk Tērandei, apmeklējuši nevis Ēdoles, bet gan Tērandes skolu.

To arī feisbuka lapā ierakstīju. Te varētu jautāt, kāpēc tiek stāstīts par Tērandi, kas piederīga Ventspils novadam. Jā, tagad tā

atrodas Ventspils novada Ziru pagastā, bet kādreiz bijusi piederīga Ēdoles pagastam. Savukārt Ēdole pašlaik ir Kuldīgas novadā, bet līdz 1945. gadam piederējusi Ventspils apriņķim, kādu brīdi bijusi Alsungas pagastā. Re! Iznāk, ka arī vietas maina mājvietu!

Pēc kāda laika abas ar mammu, braukdamas uz Ēdoli, nolēmām aiziet līdz skolai. Saprātu, ka nekad tur neesmu bijusi. Zināju tikai stāstus – gan vecmammās Lavīzes, gan māmās un viņas māsu stāstītos. Viens vēstīja, kā vecmammai bērnībā bijis jāpabū baronam roka, kad, tuvojoties Ziemassvētkiem, viņš Ēdoles skolas bērniem dalījis saldumu paciņas (tas varētu būt bijis laiks līdz 1910. gadam). Ir stāsts par to, kā vectēva brālis Mārtiņš Ozoliņš ar klasesbiedriem palīdzējis kādreizējā grantsbedrē veidot skolas sporta laukumu, par brīnišķīgo skolotāju Gobu, kurš vācis materiālus par Ēdoles vēsturi un 40. gados piedalījies vakarēšanā dažādās mājās, kurās sanākuši apkārtnē. Tad Gobas kungs, minot daudzus interesantus vēsturiskus faktus, aicinājis ļaudis piedalīties sarunās un diskusijās.

PRIEKA AVOTI

Kuldīdzniece Līva Vaivade mācās Āgenskalna Valsts ģimnāzijas 11. klasē. Meitenei vislielāko prieku sagādā aktīva atpūta, muzicēšana un laiks kopā ar ģimeni.

Sports

„Man katru dienu vajag izkustēties. Sporta treniņos varu pavadīt laiku ar sevi un savām domām, izlikt spēku un enerģiju. Dodu priekšroku krosiņam, velobraucieniem dabā, basketbola spēlēm ar ģimeni un volejbola spēlēm ar draugiem.”

Šahs

„Lielu prieku man sagādā spēlēt šahu, un priecājos, ka Kuldīgā tas labi attīstījies. Sāku trenēties sešu gadu vecumā. Divreiz esmu bijusi Latvijas labāko meiteņu trijniekā. Treniņiem laika vairs neatliek, taču sacensībās šad tad piedalos. Šis hobijs mani ļoti pilnveidojis kā personību.”

Skola

„Āgenskalna Valsts ģimnāzijā mācos ekonomikas un IT novirziena programmā. Tā ir interesanta un dzīvei ļoti noderīga. Ļoti patīk, ka apkārt cilvēki ir intelligenti, zinoši un mērķtiecīgi. Šāda vide dod stimulu mācīties un sasniegt pēc iespējas vairāk. Nevaru noliegt, ka reizēm ir ļoti grūti, jo skolotāji ir prasīgi un uzdoto darbu ir daudz.”

Jāsargā patiesās vērtības

Draugi

„Ļoti daudz esmu domājusi par vārda *draugs* patieso nozīmi. Pēdējā laikā draugu pulks strauji mainījies, jo ne visi man apkārt bijuši līdz galam patiesi un uzticami. Savukārt tie, kas palikuši, ir liela vērtība. Tos sargāju un novērtēju.”

Ģimene

„Kopā esam seši. Vienmēr esmu uzskatījusi, ka nekas nevar būt svarīgāks par ģimeni. Tā ir mana vislielākā vērtība. Īpaši dvīņubrālīs, ar kuru esam ļoti tuvi. Man patīk tie mirkli, kad atbraucu mājās no skolas un tieku mīļi sagaidīta. Savukārt svētdienu vakaros tieku pavadīta uz autoostu, kad man jānodod atpakaļ uz Rīgu.”

Tautas dejas

„Tautas dejas manā dzīvē ir jau desmit gadus. Piedzīvoti divi Deju svētki Rīgā, kas ļoti iespaidušies atmiņā. Šobrīd deju skolas kolektīvā. Ļoti patīk arī danču vakari 3x3 ģimeņu saietos vai vienreiz mēnesī Rīgā, kad cilvēki no malu malām sabrauc un dejo latviešu dančus.”

Mūzika

„Kopš esmu pabeigusi Kuldīgas mūzikas skolas vijoles klasi, pagājuši jau trīs gadi. Dziedu skolas korī, ik pa laikam iznāk uzstāties koncertos, kur jāspēlē vijole. To daru ar lielu prieku un atdevi. Sogad plānoju apgūt ģitārspēli.”

Elizabete Rublāne
Līvas Vaivades arhīva foto

Tikšanās ar zviedru kolēģiem

Pie kooperatīvās sabiedrības *Mežsaimnieks Alsungā* pieredzes apmaiņā viesojies pussimts meža īpašnieku no Zviedrijas lielākā kooperatīva *Sodra*. „Mums svarīgas šādas tikšanās ar ārvalstu kolēģiem, kuri jau ļoti sen sākuši to ceļu, ko tagad ejam mēs,” atzīst valdes priekšsēdis Grigorijs Rozentāls.

Alsungas novadā zviedru kolēģiem rādīts, kā mežizstrāde notiek kooperatīva *Mežsaimnieks* biedra īpašumā, kur to dara SIA *DJ Logging*.

DAUDZ VAIRĀK PIEREDZĒJUŠI

„*Sodras* pirmsākumi meklējami pagājušā gadsimta 30. gadu beigās,” stāsta G.Rozentāls. „Šajā laikā pakalpojumi pilnveidoti, bijušas arī kļūdas, kas veiksmīgi labotas. Protams, mums jāmācās arī no savām kļūdām, bet tikpat vērtīga ir citu pieredze, īpaši, ja tā ir sena un ievērojama. *Sodra* ir otrs pasaulē lielākais meža īpašnieku kooperatīvs, kurā iesaistīts ap 50 tūkstošiem biedru Zviedrijas dienvidos. Tam pieder nozīmīga kokzāģētavu un celulozes industrija. Tāpēc mums svarīgi uzturēt attiecības.”

STRĀDĀ LĪDZĪGOS APSTĀKĻOS

Pēc G.Rozentāla teiktā, zviedru kolēģiem bijis interesanti paskatīties, kāda Latvijā ir meža īpašnieku kooperācija, kas soli pa soli attīstās tikai kopš 2002. gada. Par to Alsungā ar viesiem runāts, kā arī dabā apskatīts, kā mežizstrāde notiek kooperatīva biedra īpašumā, kur šo pakalpojumu sniedz *DJ Logging*. „Vizīte nebija ilga, tomēr abpusēji gūtas vērtīgas atziņas. Runājot par praktisko mežkopību, mēs atrodamies gan vienā un tajā pašā klimatiskajā zonā, gan

vienā tirgū. Tātad šajā ziņā strādājam līdzīgos apstākļos. Tāpēc no zviedriem, kā arī citām skandināvu valstīm pārņemam daudz: koku sugu izvēli, stādīšanu, agrotehniku. Vienīgā atšķirība – tur ir akmeņaināka grunts.”

IZLEMT KOPĪGI UN RACIONĀLI

Tāpat latvieši kopē, kā strādā kooperatīvi, jo apvienošanās tradīcijas saimnieciskās nozarēs mums nav tik senas kā skandināviem. *Mežsaimniekam* ir 500 biedru – simt reižu mazāk nekā *Sodrai*. Tā kā Latvijā privāto meža īpašnieku daudz, ir poten-

● Kooperatīvā sabiedrība *Mežsaimnieks*

Vecākais un lielākais meža īpašnieku uzņēmums Latvijā. Dibināts 2011. gadā Alsungā, darbojas visā Latvijā, biroji atrodas arī Rēzeknē un Valmierā. Palīdz apsaimniekot ap 500 biedru īpašumus, konsultē, raksta projektus un organizē jebkurus mežsaimnieciskos darbus.

● Zviedrijas kooperatīvs *Sodra*

Apvieno 50 000 meža īpašnieku valsts dienvidos. Dibināts 1938. gadā. Sniedz visus nozares pakalpojumus. Tam pieder nozīmīga kokzāģētava un celulozes industrija. Pērn zviedru koncerns pārpirka SIA *Bergvik Skog* kapitāldaļas, Latvijā kļūstot par lielāko privāto zemju īpašnieku ar vairāk nekā 124 000 ha.

ciāls, lai skaitu pieaudzētu līdz kādiem desmit tūkstošiem. „Lielā kooperatīvā jābūt labam organizatoriskajam darbam, lai biznesa lēmumus pieņemtu ātri un racionāli,” uzsver G.Rozentāls. „Zviedri tam jau izgājuši cauri, un mēs varam daudz mācīties.”

ATROD ATŠKIRĪBAS

Šovasar *Mežsaimnieks* bija arī aizbraucis pie Zviedrijas kolēģiem. Tas ļāvis pamanīt vairākas atšķirības starp mežu apsaimniekošanu otrpus jūrai un pie mums. Lielākoties tās nosaka gan likumi, gan īpašnieku attieksme. Piemēram, Zviedrijā Valsts meža dienests, kurā strādā 900 darbinieku, ciršanas atļaujas neizsniedz. Īpašniekam par plānoto koku zāģēšanu tas tikai jāinformē sešas nedēļas iepriekš. Cīrsmām, kas mazākas par 0,5 ha, nav jādara arī tas. Nav obligāto upju un ezeru aizsargjoslu. Īpašnieki tiek mudināti nocirstajās platībās kokus atstāt brīvprātīgi. Saimnieciskās darbības ierobežojumus vai aizliegumus valsts nevar

uzlikt bez īpašnieka piekrišanas. Ja tos ievieš, tad tie ir ierobežoti laikā, un valsts ar īpašnieku vienojas par vēlamo kompensāciju. Zviedrijā īpašniekiem tiek zvānīts un jautāts, vai tiem nav dabai vērtīgas teritorijas, kurās varētu piekrist saimniecisko darbību ierobežot, jo tur kompensācijām domātā nauda paliek pāri.

ESTĀDĪTS MILJONS

Zviedrijā 80% nocirstās platības tiek atjaunoti, stādot vai nedaudz arī sējot. Dabiskai atjaunošanai paliek tikai 20%. Katru gadu tiek iedēstīti 380 miljoni stādu. *Mežsaimnieka* stratēģija sāk līdzināties – biedru vidū jau vairākus gadus 80% izcirtumu tiek atjaunoti, stādot galvenokārt egli, mazliet arī priedi un bērzu. Tas ir daudz labāks rādītājs nekā vidēji Latvijā, un tas panākts, kooperatīva biedriem mērķtiecīgi skaidrojot pareizas un racionālas mežsaimniecības nozīmi. Šosezon 10 000 hektāros būs iestādīts miljons jauno kociņu.

Jauna kārtā atbalstam

No 1. oktobra Lauku atbalsta dienests (LAD) pieņems pieteikumus atbalstam trīs mežsaimniecības apakšpasākumos.

LĪDZ 1. NOVEMBRIM UGUNSDROŠĪBAI

Var saņemt līdzfinansējumu meža ugunsgrēku, kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru tehnikas ierīkošanai un uzlabošanai. Tostarp varēs būvēt, pārbūvēt un atjaunot ugunsnovērošanas torņus, kā arī ierīkot un pilnveidot meža ugunsdrošības sakaru iekārtas. Kopā pieejami 100 tūkstoši eiro. Pieteikties var iestādes vai personas, kurām uzticēts uzraudzīt meža ugunsdrošību vai kaitēkļu un slimību apkarošanu.

LĪDZ 30. DECEMBRIM IEAUDZĒT UN ATJAUNOT

Īpašniekiem (gan fiziskām, gan juridiskām personām) atbalsts meža ieaudzēšanai

un kopšanai, gan tam, lai jau ieaugušu mežaudzi papildinātu un koptu. Kopējais finansējums – vairāk nekā 760 tūkstoši eiro. Tas darāms visā zemes vienības kontūrā, kur auglība nav lielāka par 25 ballēm. Ja tā ir lielāka, platība nedrīkst pārsniegt 4 ha. Viens pretendents var cerēt uz atbalstu meža ieaudzēšanai 20 hektāros. Ieaudzētas mežaudzes kopšanai atbilstoši plānam līdzfinansējumu var saņemt trīs reizes piecos gados. Likme meža ieaudzēšanai: par ierīkošanu – 1085 eiro/ha, par kopšanu – 204 eiro/ha. Intensitāte: 70% mistraudzēm, valdošajai sugai izmantojot stādus ar kategoriju *atlasīts, uzlabots* vai *pārāks*, un priedēm tīraudzē. Likme pa-

pildināšanai un kopšanai: par ierīkošanu – 648 eiro/ha, par kopšanu – 204 eiro/ha. Intensitāte – 60% mistraudzēm, izmantojot stādus no nezināmas ieguves vietas.

PĒC KATASTROFĀM

Mežaudžu atjaunošanai atbalstu piešķirs tajās platībās, kurās pēc Valsts meža dienesta (VMD) atzinuma konstatēts ugunsgrēks vai dabas katastrofa: vējgāze, vējlauze, sniega un ledus postījumi. Kopējais finansējums – ap 900 tūkstošiem eiro. Šeit papildu nosacījums: atjaunojot mežu īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, kā arī tur, kur ir sargājams biotops vai sugas dzīvotne, jābūt sertificēta eksperta atzinumam par atļau-

to paņēmieni. Atbalsta likme: atjaunošanai – 1085 eiro/ha, kopšanai – 204 eiro/ha.

TIKAI ELEKTRONISKI VAI PERSONĪGI

Šajā kārtā projektu beigu termiņš ir 2023. gada 1. septembris. LAD atgādina, ka tie jāiesniedz elektroniskās pieteikšanās sistēmā. Personīgi to var izdarīt reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs vai LAD centrā. Pa pastu sūtītie netiks pieņemti un reģistrēti.

Var pieteikt iznīkušas audzes, kā arī tās, kas jau reiz pieteiktas, bet tagad pilnībā vai daļēji iznīkušas ugunsgrēku vai abiotisku (ārējās vides) faktoru dēļ. Audzi atjaunojot, ieaudzējot vai nomainot, svarīgi, lai VMD iepriekš būtu platību pārbaudījis un atzinis par mežaudzi.

PĀRDOD

Pārdod 10 ha lauks. **ZEMI** – 5 ha x 2, Saldus nov. Kursišu pagastā pie Saldus-Ezeres ceļa; 1 gab. ainaviski skaistā vietā, kur iespējama privātmājas celtniecība. Tālr. 29262053.

VOLVO V70 (2005), **VW PASSAT** (2003), dīzeļi. Tālr. 29428876.

Pārdod Latvijā ražotus **PVC, KOKA, ALUMĪNIJA LOGUS** un **DURVIS** no sertificētiem materiāliem par, iespējams, labāko cenu Latvijā. Adrese: Kuldīga, Graudu iela 10. Tālr. 20122458.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

MALKU maisos. Tālr. 22377474.

MALKU – skaldītu un klučos. Tālr. 27811870.

Sausu **MALKU**. Tālr. 29254530.

PĒRK

Pērku divistabu **DZĪVOKLI** Kuldīgā. Tālr. 26132961.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 25669128.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

TRAKTORUS. Tālr. 25203776.

Lapkoku **CIRSMAS**. Tālr. 27811870.

Craftwood PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS visā Latvijā, cena no 1000 līdz 10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

SIA PRIEDES AG par augstu cenu mežā pie ceļa iepērk visu veidu **APAĻKOKUS**. Tālr. 25445250, 26993794.

Kautuve SIA **Lāses AM** Kurzemē, Vidzemē un Zemgalē pērk kautsvarā piena un gaļas šķirnes **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **TEĻUS** par tirgus cenām. Ir piemaksas gaļas liellopiem. Labas cenas jauniņiem. Visiem piemaksas par daudzumu, sākot no 5 gab. Samaksa 7 dienu laikā. Transports bez maksas. Tālr. 29353243.

Z/s SMAIDAS pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

GAIENES, BRŪKLENES, ĀBOLUS sulai: Kuldīgā, Palnīcas ielā 7a, tālr. 24949355; Skrundā, Liepājas ielā 4, tālr. 24845242; Aizputē, Sakas ielā 9, tālr. 25366612; transports pie klienta, tālr. 26284210. Dodam maisus āboliem.

ĀBOLUS sulai Kuldīgā, Mederu ielā 8. Tālr. 26567540.

Iepērkam **ĀBOLUS** sulai, visas šķirnes, arī kritušos, braucam pakal. Tālr. 20133934.

DAŽĀDI

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Siltinām mājas ar **EKOVATI** un aizpildām gaisa spraugas. Tālr. 27744919.

Paaugstiniet savu **NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA** vērtību! Ja jums pieder zeme, kas ir aizaugusi ar krūmiem vai mežu, frēzējam ar pielīdzināšanu nelielās, kā arī lielās platībās. Tālr. 26776151.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

MODERNA ĀBOLU SULAS SPIEŠANA un pasterizēšana Kuldīgā. Pildīšana maisos ar krāniem 3 l – 2,00 un 5 l – 2,60 eiro. Graudu iela 3 h. Tālr. 28466573.

LĪDZJŪTĪBAS

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt...*
/S.Kaldupe./
Izsakām līdzjūtību Velgai Polei, brāli mūžībā pavadot.
Vilgāles pamatskolas kolektīvs

*Dieviņš deva, zeme ņēma,
Zeme visu nepaņēma,
Mīļi vārdi, labi darbi,
Tie palika šai saulē.*
/T.dz./
Izsakām līdzjūtību Ilonai Benhenai, māsu mūžībā pavadot.
Kolēģi no Kuldīgas novada muzeja

SIA **LATEIRA**

**pērk CIRSMAS,
MEŽA ĪPAŠUMUS.**

- Palīdz noformēt dokumentus,
- veic cirsmu iestigošanu, dastošanu, novērtēšanu.

Tālr. 63428509, 27020562,
29997742, fakss 63428523,
e-pasts: info@lateira.lv.

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE OKTOBRIM

Jolanta Hercenberga,
astroloģe

Auniem jauni izaicinājumi jau labu laiku klauvē pie durvīm. Uzdriktstēties un riskēt vairāk nekā drosmīgajam Aunam raksturīgi nebūs viegli, bet ļoti auglīgi. Īpaši profesionālajā jomā parādās jaunas iespējas.

Vēršu glābšanas veste būs neizsīkstošā humora izjūta un optimisms. Mazliet vairāk piepūles prasīs ikdienišķi rutīnas darbi, grūtāk būs sevi pierunāt no rīta celties, bet spēja pasmaidīt pašam par sevi palīdzēs visu izdarīt atbilstoši normām un pat noteiktajā termiņā.

Dvīņi rūpīgi plānos darāmos darbus, bet ar izpildījumu šad tad var arī misēties. Nevajadzētu būt pārāk bargiem pret sevi. Jāļauj sev palaiskoties, nekautrējoties jālūdz palīdzība citiem, un viss iecerētais realizēsies. Juridiskos jautājumus ieteicams atlikt uz citu mēnesi.

Vēzis mobilizēs savu radošo potenciālu. Padarītie darbi būs ar pievienoto vērtību – praktiski un arī dvēseli veldzējoši. Ja kāds no kolēģiem būs iecerējis sev brīvāku brīdi izkārtot uz Vēža rēķina, darbā var izskanēt asākas vārdu pārrunas. Vēzis sevi apcēlt neļaus.

Lauvas ne tikai sapņos par jauniem profesionālajiem sa-

sniegumiem, bet arī darbosies, lai tos sasniegtu. Mācīsies, organizēs tikšanās ar motivējošiem cilvēkiem, vairāk laika pavadīs darbā. Spēja ātri reaģēt nestandarta situācijās būs ļoti nozīmīga, lai gūtu panākumus.

Jaunavas visu, kam ķersies klāt, uztvers nopietni. Darbā risināsies lietišķas un produktīvas sarunas. Ja pret likteņa piespēlētajām izmaiņām neizturēsies konservatīvi, tad tiks slēgti jauni sadarbības līgumi. Iepriecinās attiecības ar tuviniekiem. Bezrūpīgums, mīļums un sapratne.

Svariem ieteicams atturēties no iesaistīšanās konfliktos, lai arī iekšējā taisnīguma izjūta uz to varētu mudināt. Paturot savu viedokli pie sevis un vairāk uzmanības koncentrējot tiešo pienākumu veikšanai, ar darbiem izdosies pierādīt savu taisnību.

Skorpioniem veiksmē mīlestībā noteiks kopējo mēneša enerģētisko fonu. Partneris darīs visu iespējamo, lai attiecībās atgrieztos medusmēneša sajūta. Pret brīvajiem Skorpioniem Visums būs īpaši dāsns, dāvās tikšanās ar cilvēkiem, ar kuriem sajūtu līmenī var nonākt uz viena viļņa.

Strēlniekiem, lai arī vēlams būtu trenēt savus profesionālos muskuļus un gādāt par finansiālo stabilitāti, darbs nebūs ne prātā. Birojā nosēdēt būs grūti, jo labprātāk patiks tikties ar draugiem un pavadīt laiku ar

mīloto cilvēku. Aktīva komunikācija, daudz īsu izbraucien, kursu un mācību.

Mežāžu ierastais ritms var nedaudz sašūpoties bērnu vai mazbērnu dēļ. Darbā Mežāzis sajūtīsies neaizvietojsams, ar entuziasmu metīsies papildināt zināšanas, lai būtu pietiekami labi informēts par jauninājumiem savā profesionālajā sfērā. Taupīgi ar naudu!

Ūdensvīriem darbā atmosfēra var kļūt saspringtāka, tādēļ svarīgi saglabāt iekšējo mieru un pārliecību, ka viss, kas notiek, ir uz labu. Saskarsmē ar mājiniekiem valdīs harmonija. Ne viens vien Ūdensvīrs sāks jaunas un noturīgas attiecības.

Zivīm atvērsies durvis, pie kurām ilgu laiku klauvēts. Būs jūtams, kā sen lolotas cerības sāk realizēties ne pašu iniciatīvas dēļ, bet labvēlīgu apstākļu iespaidā. Ja darbā piedāvā uzņemties lielāku atbildību, droši jāpieņem izaicinājums.

Čika laiks:

2.X 12.46 – 14.14,
4.X 10.34 – 20.43,
7.X 2.25 – 6.42,
8.X 21.27 – 9.X 19.05,
11.X 12.55 – 12.X 7.46,
14.X 0.59 – 19.24,
16.X 11.37 – 17.X 5.30,
19.X 5.14 – 13.43,
21.X 15.39 – 19.29,
23.X 12.14 – 22.30,
25.X 16.00 – 23.20,
27.X 10.22 – 22.30,
29.X 19.34 – 23.58,
31.X 16.30 – 24.00.

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

Esi mūsdienīgs!
www.307.lv
Sludinājumus laikrakstā
Kurzemnieks
**iesniedz ērti
no sava datora**
307.lv

SVEASKOG
**BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM**
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet
e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv!

IESPĒJA

Ceļvedis datu apstrādē

Datu valsts inspekcija aicina piedalīties bezmaksas seminārā *Ceļvedis datu apstrādē maziem un vidējiem uzņēmējiem.*

No septembra līdz novembrim tie vairākās Latvijas pilsētās norisināsies ar mērķi veicināt izpratni par Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasībām attiecībā uz personas datu apstrādi uzņēmumā. Semināru laikā tiks apskatīti praktiski piemēri, lai veiksmīgi ieviestu regulas prasības praksē.

Kuldīdzniekiem tuvākās vietas, kur notiks seminārs, ir: 1. oktobrī Ventspilī (augstskolas konferenču zālē, Inženieru ielā 101) un 17. oktobrī Liepājā (*Hotel Amrita* konferenču zālē, Rīgas ielā 7/9).

Semināram iepriekš jāpiesakās: <https://www.registration.lv/DVI-datiirvertiba>. Dalībnieki par dalību seminārā saņems apliecinājumu.

VĀRDADIENAS

No 30. septembra līdz 6. oktobrim

30. Elma (72), Elna (2), Menarda (8)
1. Lāsma (2360), Zanda (1379), Zandis (33)
2. Ilma (216), Skaidris (8)
3. Elza (2716), Ilizana (5)
4. Francis (413), Modra (205), Dmitrijs (12 758)
5. Amālija (120)
6. Monika (1132), Zilga (7), Zilgma (29)
Populārākie:
Elza un Dmitrijs.

Vīrs sauc par Duci

Zanda Šalme, mājsaimniece, piecu bērnu mamma, topošā Biznesa vadības koleģas studente grāmatvedībā:

– Vārdu izvēlējas mana ome, jo viņas meitai jeb manai mammai vārds ir Zaiga, esot vēlējusies mazmeitas vārdu ar tādu pašu sākumburtu. Man savs vārds patīk, jo ir rets. Vīrs mani mēdz dēvēt par Duci, kas ir saīsinājums no vārda Zanduce. Zinu vēl trīs Zandas: dēla bijušo klases audzinātāju, skolas biedreni un bijušo darba kolēģi veikalā *E/vi*. Mums ir vienādi vārdi, bet pēc rakstura esam dažādas. Smieklīgi, ka kaimiņš nespēj izrunāt manu vārdu, tāpēc sauc mani par Santiņu. Parasti apkārtējiem ir viegli manu vārdu atcerēties.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 30. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 11 st. 38 min.
Saule lec 7.24, riet 19.02.

Naktī +11°...+12°

2-3 m/s

Dienā +11°...+13°

1-3 m/s

RĪT, 1. OKTOBRĪ

Dienas garums – 11 st. 33 min.
Saule lec 7.26, riet 18.59.

Naktī +9°...+11°

4-5 m/s

Dienā +10°...+11°

6-8 m/s

VOLEJBOLS

Četri lielie kausi paliek mājās

Kuldīgā 54. starptautiskajā turnīrā volejbolā *Kurzemes kauss* mājinieki trīs vecuma grupās izcīnīja septiņas dažāda kaluma medaļas.

2007. g. dzim. grupā meitenēm uzvarēja Kuldīgas pirmā komanda (trenere Ieva Nečiporuka), 2. vietā Skrundas meitenes (Rudīte Kronlaka), 3. vietā vienaudzes no Tallinas. Kuldīgas otrā komanda (Agnese Megne) ierindojās 7. vietā. Labākās spēlētājas – Alise Vaskopa (Kuldīga) un Sabīne Kadakovska (Skrunda).

Šajā vecuma grupā zēniem 1. vietā Rīgas volejbola skolas pirmā komanda, 2. vietā Tallina, 3. vietā Kuldīga (Zigmunds Milzarājs). Skrundas komandai (Vijars Švānbergs) 4. vieta. Labākais spēlētājs Kuldīgas komandā – Toms Umbrāška.

2005.–2006. g. dzim. grupā meitenēm 1. vietā Kuldīga (labākā spēlētāja Laura Šmīdenberga, trenere I. Nečiporuka), 2. vietā Šauļi, 3. vietā Liepāja. Zēniem uzvarēja spēlētāji no Tallinas, 2. vietā Kuldīga (labākais spēlētājs Juris Ullas, treneris Z. Milzarājs), 3. vietā Viļņa.

2003.–2004. g. dzim. grupā meitenēm 1. vietā apvienotā

Kurzemes kausā spēlē Skrundas jaunās volejbolistes.

Kuldīgas un Skrundas komanda (A. Megne, R. Kronlaka), 2. vietā Tallina, 3. vietā Viļņa. Labākā spēlētāja – skrundniece Marta Anne Meistare. Zēniem šajā vecuma grupā uzvaras lauri Kuldīgai (Jānis Jerumanis), 2. vietā Aizpute, 3. vietā Tallina. Labākais spēlē-

tājs Kuldīgas komandā Francis Ernests Laškovs.

Kurzemes kausā sacentās 38 komandas no Tallinas, Viļņas, Šauļiem, Jonavas, Rīgas, Cēsīm, Liepājas, Aizputes, Talsiem, Skrundas un Kuldīgas.

Inta Jansone
Lailas Liepiņas foto

GRIBU ZINĀT

Par miskanti

Jau vairāk nekā 15 gadus vienā vietā aug miskante. Tā kļūst aizvien nevaldāmāka, pārņem citas puķes. Šigada vējos izgāzusies, lai arī bija sasieta, un izskatās neglīti. Ko darīt, lai to savaldītu?

Dārzniece Solveiga Zīle iesaka uzreiz izvēlēties vietai atbilstoša auguma augus. Arī miskantēm ir dažādas sugas. „Tik ilgi augusi, tā noteikti ir pāraugusi, iespējams, ka vidus ir patukšs. Tā notiek visām ziemcietēm: vidus ir vecais, apkārt – jaunais. Ja kādā vietā augs vairs neder, vienīgā iespēja ir to rakt ārā, bet tas būs fiziski smags darbs. Var arī atdalīt jaunus augus, visu neizrokot.” Pārstādot citur, S. Zīle iesaka vai nu izvēlēties mazāku šķirni, vai stādīt to kā soliteraugu (vienu pašu). Liela auguma miskantei

nelīdzēs ierobežošana, jau stādot, piemēram, liekot spaini bez dibena. „Katram augam ir ģenētiski ieprogrammēts, cik lielam augt. Nevaram iestādīt parasto bērzu un cerēt, ka tas būs pundurbērza augumā. Piemēram, etiķkokus, kam aug atvases, labi dēstīt zālienā, kas regulāri tiek pļauts. Tad tiks nopļautas arī atvases, bet dobē tas pārņems visu. Bet augs ir ļoti skaists, ja atrodas īstajā vietā.”

Rudens akcija

- ◆ PVC logiem un durvīm, jumta logiem, insektu sietiem. Mērīšana. Montāža. Aiļu apdare. Tāl. 27762565.
- ◆ Izgatavojam siltinātos nerūsējošā tērauda dūmvadus, odes, čaulas. Noteksistēmas. Jumta segumi. Mērīšana. Montāža. Tāl. 29251154.

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

218. kārta

Latviešu gleznotājs (1907–1991). Tukuma muzeja izveidotājs. Dzimis skolotāju ģimenē. Studējis Latvijas Mākslas akadēmijā, bet viņa diplomdarbs noraidīts, tāpēc viņš no augstskolas izstājies. Studiju gados arī strādājis par dekorāciju gleznotāju Latvijas Nacionālajā operā. Mūža otrajā pusē strādājis par zīmēšanas un rasēšanas skolotāju. Intensīvi pievērsies glezniecībai, taču talants un meistarība pilnībā atraisījušies tikai pēc aiziešanas pensijā.

Atbildes gaidām līdz 2. oktobra 11.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

217. kārtas atbilde: Pols Sezans. *Klusā daba ar aizkaru* (ap 1898. g.).

Pareizi atbildējuši:

Daina Gerente, Vita Jurenovska, Gunta Folkmane, Indra Ābelīte, Velta Višņevska, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Mārcis Kalējs, Andris Eglītis.

**Lasi mūs arī internetā:
www.kurzemnieks.lv!**